

II Pla integral d'atenció a les persones immigrades de les Illes Balears

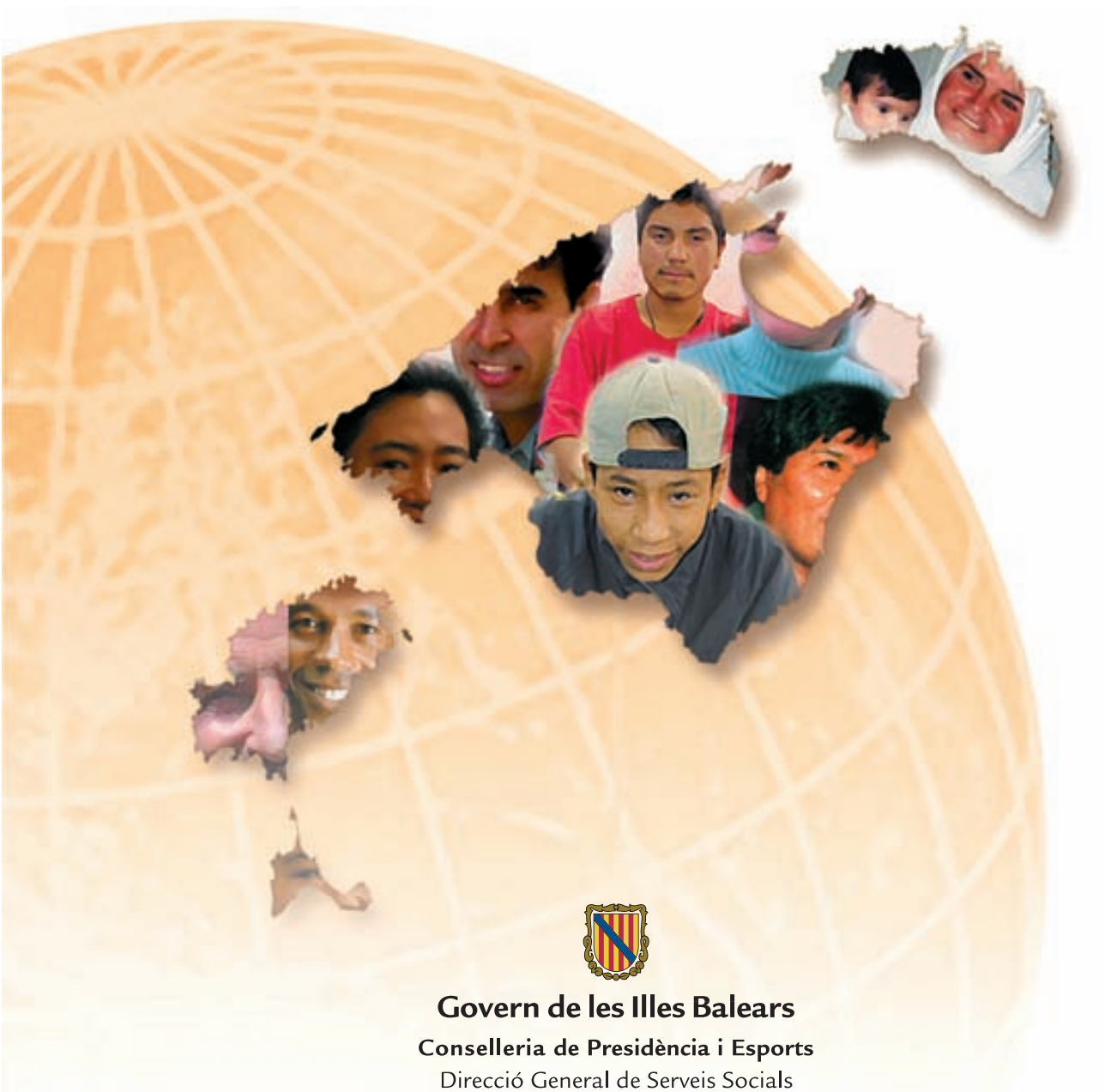

Editat per: • Direcció General de Serveis Socials
• Conselleria de Presidència i Esports
• Govern de les Illes Balears

Dipòsit legal: PM-1320-2005

Disseny, impressió i enquadernació: Sairpa, s.l - Bindermar s.l

II Pla integral d'atenció a les persones immigrades de les Illes Balears

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Presidència i Esports
Direcció General de Serveis Socials

> Presentació

A finals del segle XX i als inicis del segle XXI apareix en la societat occidental un fenomen sociològic de gran magnitud que, amb tendència sostinguda, es consolida i esdevé un dels reptes que han d'afrontar els governs dels diferents països on aquest fet es produeix. Aquest fenomen és el trasllat de persones des dels seus països d'origen a uns altres països, és a dir la immigració.

L'Estat espanyol, i en concret les diferents autonomies, degut a les diversitats culturals, socials, industrials, demogràfiques, etc. han encarat la immigració de forma diferenciada. Per aquest motiu, els esdeveniments sociològics que comporta no són uniformes, i en moltes ocasions, els plantejaments, les planificacions i els models no són extrapolables.

Així mateix la pròpia configuració de l'Estat espanyol, pel que fa a la Constitució i a les transferències competencials, permet que els governs de les diferents autonomies puguin assumir aquest fet, amb un cert marge d'iniciatives, tot i tenint en compte que del gruix de les responsabilitats civils, és responsable el Govern central.

El Govern autonòmic de les Illes Balears, conscient des de fa anys de la importància d'aquest fet i de la seva repercussió en les Illes, tant pel que fa als aspectes qualitius com quantitius, pren la responsabilitat d'actualitzar un pla integral per a la immigració, per tal de disposar d'un instrument útil, per a la mateixa Administració del Govern autonòmic, els consells insulars i l'Administració municipal, a més de la societat civil.

Per això la Conselleria de Presidència i Esports impulsa mitjançant la Direcció General de Serveis Socials la formulació documentada d'un pla, que degudament sistematitzat per capítols ofereix, la possibilitat no solament de reflectir una realitat social identitària de cada illa per un determinat territori, sinó la possibilitat d'emprendre iniciatives sobre la base de criteris objectius i contractats.

La metodologia emprada s'ha basat en la consulta dels plans i estudis previs, en el tractament de la informació procedent de les successives regularitzacions que han tingut lloc a l'Estat espanyol i de les consultes realitzades a les diferents associacions, així com en les opinions i consideracions manifestades en el Fòrum de la Immigració.

Els tècnics de la Direcció General de la Conselleria de Presidència i Esports, i els titulars de les diferents direccions generals de les conselleries del Govern de les Illes Balears relacionades amb el fet de la immigració, han aportat la seva informació i experiència, així com han demostrat al llarg de la seva elaboració, una sensibilitat i una dedicació molt lloable.

Cal agrair, doncs, d'una forma molt explícita a la societat civil, articulada amb associacions, fundacions i sindicats... no tant sols la seva dedicació i professionalitat, sinó també l'esforç de conscienciació permanent que realitzen envers la pròpia societat i envers els responsables polítics.

Tanmateix, atès que el fenomen excedeix d'una determinada circumscripció geogràfica i adquireix una dimensió mundial, aquest Pla té en compte la legislació europea ja que alguns països d'Europa esdevenen emissors de persones i ens aporten una descripció de les característiques dels països d'origen.

Maria Rosa Puig Oliver
Consellera de Presidència i Esports
Govern de les Illes Balears

> Agraïments

Les migracions actuals estan transformant les característiques del concepte monocultural i estàtic de les societats en autèntics gresols d'ètnies i cultures.

No es tracta de desplaçaments amb perspectiva de retorn, sinó de la construcció d'un nou espai intercultural comú.

Les migracions modernes es caracteritzen per la seva tendència a l'arrelament al país d'arribada, amb conseqüències per a aquest i per al país de procedència. Però l'emigració no s'ha de considerar únicament com un projecte individual les conseqüències de la qual s'aboquen als diversos plans de la societat, sinó com a part d'un espai ampli i global.

Per tots aquests motius, la formulació d'aquest Pla integral d'atenció a les persones immigrades de les Illes Balears ha posat de manifest la intenció de totes les conselleries implicades d'assegurar la integració i la cohesió socials, així com la convivència pacífica, la tolerància i el respecte mutu com a objectius primordials.

Sergi Bertrán

Servei de Salut de les Illes Balears

Maria Magdalena Contestí

Directora general de Cooperació

Antoni Llamas

Directora general d'Arquitectura i Habitatge

Isabel Llinàs

Directora de l'Institut Balear de la Dona

Pilar Mir

Directora general de Menors i Família

Jaume Orfila

Director general d'Avaluació i Acreditació

Antoni Pallicer

Director general de Salut Pública i Participació

Antoni Perelló

Director general de Formació

Margalida Pizá Ginard

Directora general de Treball

Maria Pueyo Pons

Directora del Servei d'Ocupació de les Illes Balears

Climent Ramis Noguera

Director general d'Universitat

Rafel Romero

Gestió Sanitària de Mallorca

Joana Rosselló

Directora general d'Ordenació i Innovació, i Formació del professorat

Gaspar Rul·lan

Director de l'Oficina de Defensa dels Drets del menor

Luisa María Capó Ramón

Directora general de Serveis Socials
Govern de les Illes Balears

Direcció tècnica

Treserra i Soler, Maria Àngels

Coordinació tècnica

Martínez Fernández, Sandra
Diplomada en Educació Social

Equip tècnic

Alfaro Gómez, María
Diplomada en Treball Social

Barceló Mas, Agustín Miguel
Inspector de Policia

Bennaser Mayol, Margalida
Diplomada en Treball Social

Borrás Rodhes, Diana
Llicenciada en Sociologia i Antropologia Social

Fernández García, Iván
Llicenciat en Dret

Mayol Simonet, Esperança
Diplomada en Treball Social

Equip de suport

García Rigo, Diego

Maza García, Margarita

Montaner Cifre, Silvia

Pons Vidal, Mercè

Serra Rey, Carolina

Rodríguez Fava, Gonzalo

1. Introducció	13
2. La població estrangera a les Illes Balears	19
2.1 La població estrangera comunitària	19
2.2 La població estrangera no comunitària	22
2.2.1 La població estrangera de l'Europa no comunitària dels 15	26
2.2.2 La població estrangera de nacionalitat africana	29
2.2.3 La població estrangera de nacionalitat asiàtica	31
2.2.4 La població estrangera llatinoamericana	34
3. Objectius i mesures	39
EIX 1: serveis socials	39
EIX 2: acollida	41
EIX 3: educació	43
EIX 4: formació i ocupació	45
EIX 5: habitatge	47
EIX 6: salut	49
EIX 7: participació, interculturalitat i convivència	51
EIX 8: igualtat de tracte	52
EIX 9: gènere	53
4. Mesures per sectors de població	57
4.1 Població general	57
4.1.1 Població en edat escolar	59
4.1.2 Dona	59

4.2 Població immigrada	60
4.2.1 Població general	60
4.2.2 Població en edat escolar	62
4.2.3 Joves	62
4.2.4 Població adulta en edat laboral	62
4.2.5 Dona	64
4.3 Professionals i altres treballadors de les administracions	64
5. Proposta de pressupost anual per eixos	69
6. Avaluació	73

1

> Introducció

En els darrers anys s'ha produït un creixement espectacular de la immigració internacional tant a tot el territori nacional com a la nostra comunitat. Tot i que a les Illes Balears el fenomen de la immigració no és nou, sí que s'han produït canvis importants pel que fa al seu perfil social i econòmic. Així, fins als anys noranta, la població que es traslladava de país de residència i s'instal·lava a la nostra comunitat era majoritàriament originària de països de la Unió Europea, i els motius de desplaçament i de canvi de residència eren la recerca d'una millor qualitat de vida.

El perfil d'aquest tipus de població migrant era el de població jubilada, tot i que també existia, en una proporció igual, una població més jove, activa econòmicament, que s'instal·là al seu voltant aprofitant les possibilitats de negoci que aquests creaven. Aquest tipus d'immigració no ha desaparegut i ha continuat creixent, però la seva importància s'ha vist minvada davant el fort increment de població que canvia de país de residència per motius econòmics i que és, en gran part, originària de països pobres.

La immigració internacional per motius econòmics és un fenomen que s'estén al conjunt de l'Estat espanyol des de la meitat de la dècada dels noranta i que ha suposat, tant per al conjunt de l'Estat com per a la nostra comunitat, un repte important.

És un fenomen que no és exclusiu del nostre país, però que s'ha produït d'una forma molt ràpida. Actualment, l'índex de població migrant internacional d'Espanya i de les Illes Balears és similar al de la resta de països de la Unió Europea; països que, per la seva economia i per motius històrics, fa ja molts d'anys que són la destinació de població originària dels països menys desenvolupats.

Els efectes d'aquest fenomen són de diferents tipus i tenen incidència en diversos aspectes de la nostra realitat, tant social com demogràfica i econòmica, alhora que estan íntimament relacionats amb els motius del fet migratori.

Una primera observació que cal tenir present és que el fenomen migratori actual és un fet estructural, associat tant a la globalització de l'economia i a l'augment espectacular de la pobresa com a les situacions de crisi en els països subdesenvolupats, i que aquest fet determina, d'una banda, el perfil social de la població migrant i, de l'altra, el fet, cada cop més evident, que és una població que en bona part s'instal·larà al nostre territori de forma permanent.

Actualment, i segons dades de la darrera revisió del padró d'habitants¹, un 8,39% de la població resident a les Illes Balears té una nacionalitat estrangera² d'algun país que no pertany a la Unió Europea dels 15.

1 - Revisió d'1 de gener de 2004. Font: IBAE

2 - El concepte d'estranger és un concepte diferent al concepte d'immigrant. El primer fa referència a la població que no té la nacionalitat del país de residència (en aquest cas l'espanyola), mentre que el segon determina les persones que desplacen la seva residència d'un territori a un altre, territori que no sempre es correspon amb un altre país. En el cas que el desplaçament de lloc de residència impliqui passar una frontera es parla d'immigració internacional.

La població immigrant internacional d'un territori pot tenir la nacionalitat estrangera o la nacionalitat del lloc de residència i a l'inrevés, no tota la població estrangera resident a un territori és immigrant, ja que pot haver nascut al país de residència i tenir nacionalitat estrangera. En aquest Pla s'ha optat per treballar amb el concepte d'estranger i no amb el de població immigrant internacional perquè aquest és el criteri emprat des de l'Institut Nacional d'Estadística i des del Ministeri de Treball i Afers Socials a l'hora d'analitzar i proposar polítiques públiques per respondre a l'actual fenomen de la immigració.

El 53,97% d'aquesta població estrangera extracomunitària és originària d'un país d'Amèrica del Sud, especialment de l'Equador, Colòmbia i l'Argentina; un 23,48% és africana, especialment del Marroc; un 12,43% és originària d'un país europeu, i un 5,01% és originària de l'Àsia.

Si analitzam les dades demogràfiques de la població estrangera no comunitària destaquen dos fets de l'actual fenomen de la immigració no comunitària al nostre territori: d'una banda, l'augment espectacular de la població originària de països d'Amèrica del Sud i, de l'altra, la denominada feminització dels processos migratoris.

Distribució per sexe de la població extracomunitària per continent d'origen

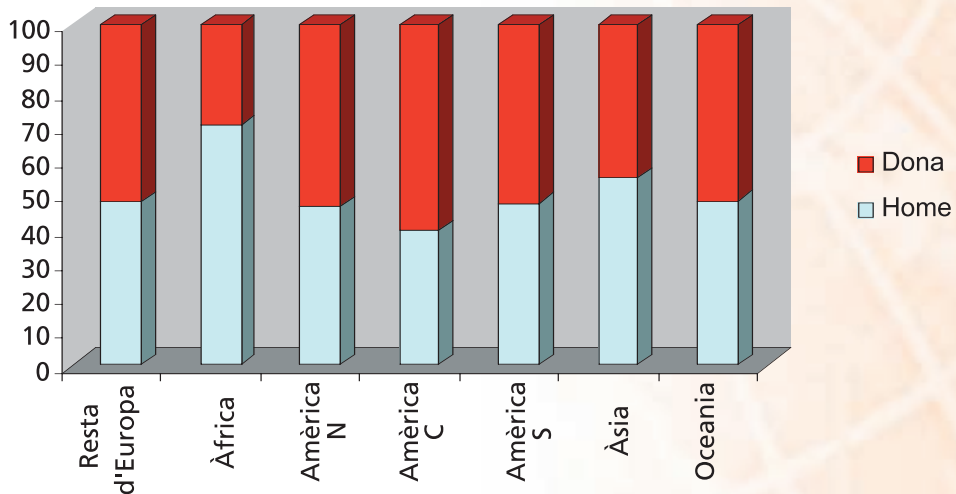
	Home		Dona	
Resta Europa	4.792	48,12	5.167	51,88
Àfrica	13.231	70,33	5.583	29,67
Amèrica del Nord	502	46,44	579	53,56
Amèrica Central	1.142	39,26	1.767	60,74
Amèrica del Sud	20.600	47,63	22.650	52,37
Àsia	2.209	55,03	1.805	44,97
Oceania	56	48,28	60	51,72
Total	42.532	53,07	37.551	46,93

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Així, les dades del padró d'habitants de l'any 2004 ens mostren que el 46,93% de la població estrangera extracomunitària (UE-15) és de sexe femení. Aquestes dades reflecteixen que l'actual migració femenina és una migració independent de la migració masculina i que es correspon amb projectes migratoris propis, tal com recullen els darrers estudis sobre immigració no comunitària al nostre país. Aquest és un fet que cal tenir present a l'hora d'analitzar el fenomen dels actuals processos migratoris a Espanya i a l'hora de desenvolupar propostes d'actuacions.

Distribució per sexe de la població extracomunitària per continent d'origen

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Conèixer l'origen de les persones immigrants residents al nostre territori així com el seu perfil demogràfic és interessant a l'hora d'establir un perfil social, però també és important prendre en consideració quina és la seva situació en el territori d'acollida.

La situació social de la població estrangera no comunitària al nostre país i a la nostra comunitat està relacionada tant amb el seu perfil social i les condicions de vida als seus països d'origen, com amb les possibilitats que ofereix el país d'acollida i que es concreten en l'accés al mercat laboral i als recursos i sistemes de protecció social. En aquest sentit, s'ha de tenir present que el fenomen de la immigració afecta un gran nombre de persones i de processos vitals i que està relacionat amb les diverses realitats polítiques, socials i econòmiques.

2

> La població estrangera a les Illes Balears

De tot l'Estat espanyol la comunitat autònoma de les Illes Balears és la que té, sobre el total de la seva població, el percentatge més alt de població estrangera. Un 13,76% de la població resident a la nostra comunitat és estrangera. Si tenim en compte el país d'origen de la població estrangera, el 60,98% (80.144 persones) té la nacionalitat d'un país no comunitari (UE-15) i un 39,02% (51.279 persones) té la nacionalitat d'un país de la UE dels 15.

2.1 La població estrangera comunitària

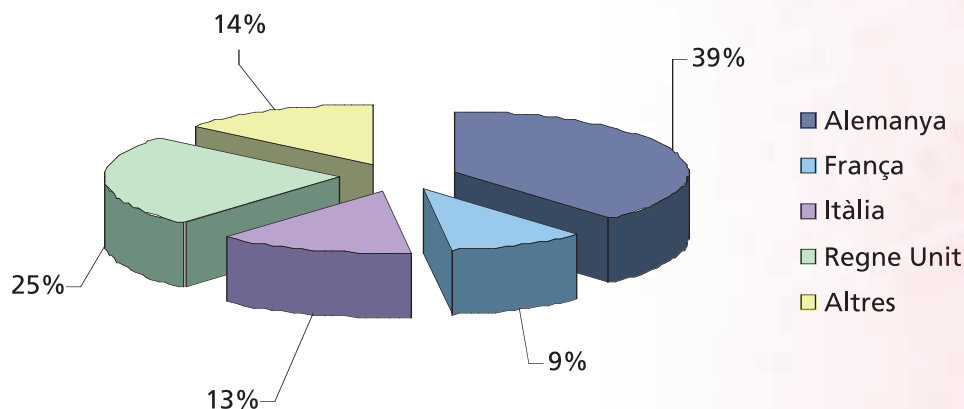
Si analitzam les dades tenint en compte les variables de sexe, la població amb nacionalitat comunitària presenta una distribució equilibrada encara que les dones representen el 50,97% d'aquesta població.

Població estrangera per principals països de la Unió Europea dels 15

	Total	%
Alemanya	19.790	38,59
França	4.842	9,44
Itàlia	6.864	13,39
Regne Unit	12.745	24,85
Altres	7.038	13,73
Total	51.279	100,00

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Població estrangera per principals països de la Unió Europea dels 15

> La població estrangera de les Illes Balears

Si analitzam la distribució segons els grans grups d'edat, s'observa que la gran majoria, el 76,08%, és població en edat activa; el 10,09% és població menor de 15 anys, i el 13,83% és població major de 65 anys.

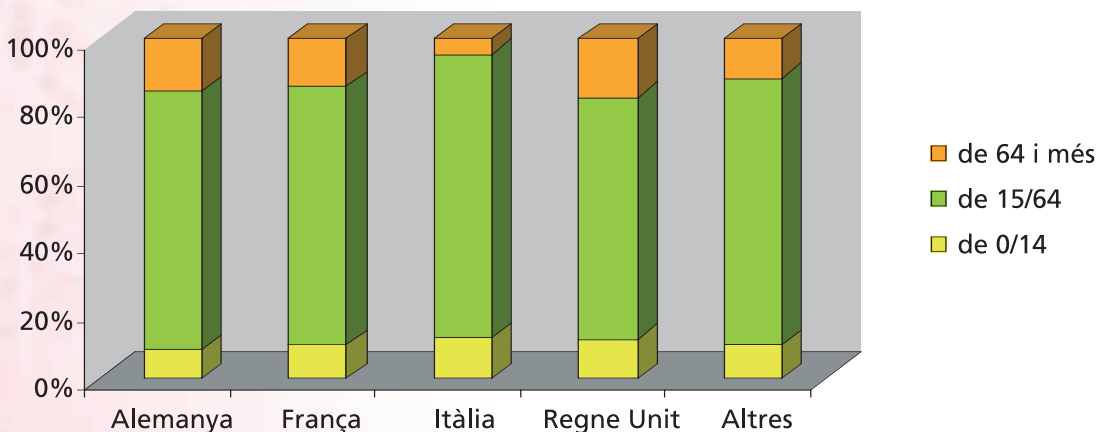
Població estrangera per grans grups d'edat dels principals països de la UE dels 15

	de 0 a 14		de 15 a 64		de 64 i més	
França	485	9,42	3.672	9,79	685	10,71
Itàlia	812	14,91	5.730	11,17	322	4,33
Regne Unit	1.486	29,27	9.056	24,82	2.203	31,26
Alemanya	1.675	32,25	15.051	38,91	3.064	40,84
Altres	904	14,6	5.503	15,30	820	12,87
TOTAL	5.173	100,00	39.012	100,00	7.094	100,00
% sobre el total		10,09		76,08		13,83

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Aquestes dades reflecteixen que el fenomen de la immigració comunitària no es correspon a una immigració de retir, sinó que cada cop més un percentatge significatiu de població d'origen comunitari es desplaça a la nostra comunitat per motius de tipus laboral i no residencial.

Població estrangera per grans grups d'edat dels principals països de la UE dels 15

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Encara que part de la població comunitària en edat activa es troba en aquest darrer grup, la nostra comunitat és lloc de destinació cada vegada de més població comunitària que ve a la recerca de feina, tal com demostren les dades d'afiliació a la Seguretat Social. Segons aquestes dades, el mes d'abril de 2005 hi havia 21.208 persones estrangeres originàries d'un país de l'Europa de les 15 afiliades a la Seguretat Social, la qual cosa representa el 42,05% del total de població estrangera afiliada a la Seguretat Social a les Illes Balears.

Població estrangera dels principals països de la UE dels 15 per règim d'afiliació a la Seguretat Social (Dades de gener a abril)

País	General	Autònoms	Altres	Total	%
Alemanya	4157	3417	111	7685	36,24
França	1162	569	38	1769	8,34
Itàlia	2708	751	42	3501	16,51
Regne Unit	2761	2038	36	4835	22,80
Altres	2457	896	65	3418	16,12
Total	13245	7671	292	21208	100,00

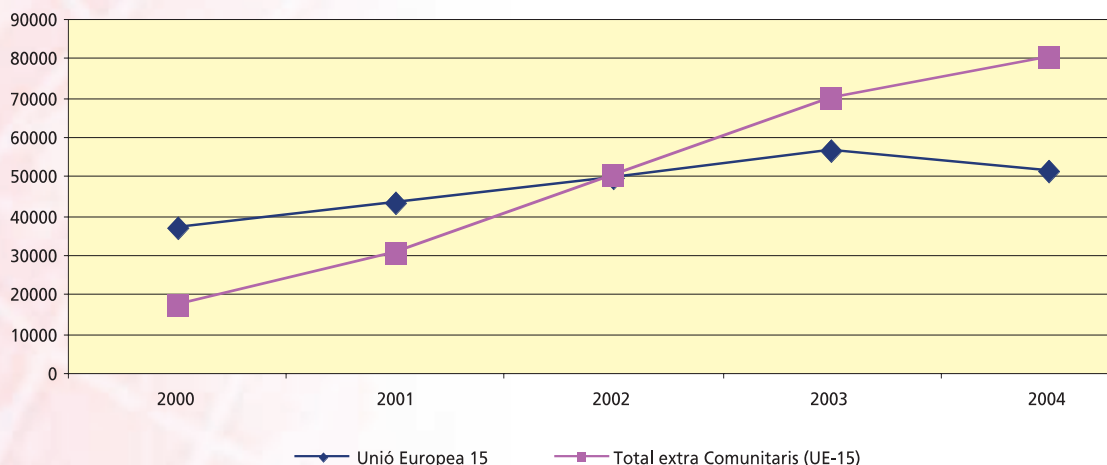
Font: MTAS Afiliació Seguretat Social dades abril 2005. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Si tenim en compte la població segons el padró de 2004, això representa que aproximadament un 54,36% de la població comunitària en edat activa es troba afiliada a la Seguretat Social, principalment en el règim general i en el règim autònom.

Tot i la importància del fenomen de la immigració comunitària a les nostres Illes i el seu creixement continuat i sostingut, és evident, però, igual que a la resta de l'Estat Espanyol, que la immigració estrangera no comunitària és actualment la que representa un major pes sobre el total de la població estrangera resident, alhora que és també la que presenta un major creixement.

Evolució de la població estrangera resident 2000-2004

Font: INE-IBAE Padró municipal d'habitants 2000-2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

L'any 2000 la població estrangera extracomunitària (UE-15) a la nostra comunitat era de 17.519 persones, mentre que l'any 2004 aquesta població és de 80.144 persones. Això implica un creixement relatiu del 78,14% en quatre anys, mentre que en el cas de la població estrangera de l'Europa dels 15 el creixement ha estat del 27,44%.

2.2 La població estrangera no comunitària

Alguns dels trets dels actuals fluxos migratoris són la diversificació dels països d'origen de la població migrant, l'augment espectacular que els darrers anys s'ha produït del volum de població originària d'Amèrica llatina, el creixement sostingut de la població originària d'Àfrica i d'Àsia, i la creixent importància de la població migrant femenina, dades que ens mostren la complexitat que avui dia caracteritzen els fluxos migratoris.

Distribució de la població extracomunitaria resident a les Illes Balears segons país d'origen

	Total	%
Resta Europa	9959	12,43
Bulgària	3130	3,91
Romania	2268	2,83
Àfrica	18814	23,47
Algèria	708	0,88
Marroc	13649	17,03
Nigèria	1424	1,78
Senegal	1184	1,48
Amèrica del nord	1081	1,35
Amèrica central	2909	3,63
Amèrica del sud	43250	53,97
L'Argentina	10426	13,01
Bolívia	1323	1,65
El Brasil	1309	1,63
Colòmbia	8519	10,63
Xile	1663	2,08
Equador	15381	19,19
Perú	1040	1,30
Uruguai	2815	3,51
Àsia	4014	5,01
La Xina	1930	2,41
Les Filipines	887	1,11
Oceania	116	0,14
Total	80.143	100,00

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Les causes d'aquesta diversificació són nombroses i responen tant a situacions als països d'origen com a noves realitats socials als nostre país com puguin ser, per exemple, la incorporació de la dona al mercat de treball, que ve acompanyada d'una demanda de mà d'obra femenina en el treball domèstic, o la necessitat a les economies dels països desenvolupats d'una mà d'obra no especialitzada per cobrir les necessitats en àmbits com l'agricultura, el turisme i el ja esmentat servei domèstic.

Principals països de procedència d'afiliats extracomunitaris i règim d'afiliació

	General	Autònom	Agrari	Mar	Llar
El Marroc	22,6	13,37	52,08	39,47	4,66
Equador	17,09	3,06	9,43	7,89	30,25
Colòmbia	10,66	4,25	11,84	7,9	18,12
L'Argentina	9,72	13,66	0,55	5,26	4,43
Bulgària	3,19	2,96	2,19	2,63	8,56
La Xina	2,68	14,95	0	0	0,83
Nigèria	3,21	1,1	2,96	0	0,3
Perú	2,62	1,15	1,54	5,27	3,6
Cuba	2,68	2,53	0,11	10,53	1,39
Romania	2,39	2,58	0,77	2,63	3,04
Resta no UE	23,16	40,39	18,53	18,42	24,82
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: MTAS. Afiliació Seguretat Social dades abril 2005. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Els actuals fluxos migratoris estan formats per persones originàries de països pobres o en situació de crisi econòmica. Poden tenir un perfil social i educatiu al país d'origen molt diferenciat, però que al nostre país conforma una immigració de caràcter econòmic i laboral no especialitzada. S'enfronta quasi sempre a problemes de precarietat laboral, temporalitat de les contractacions, focalització del treball en sectors d'activitat poc valorats i problemes d'integració social i d'accés als recursos i als sistemes de protecció social. En alguns casos poden ser més accentuats, especialment quan a la seva situació al país d'acollida se sumen trets que poden dificultar la interacció social com ara la llengua, el nivell educatiu, la formació i, molt especialment, la seva situació administrativa.

El fenomen de la immigració de caràcter econòmic i laboral no especialitzada és, a més, un fenomen que trobam al conjunt de tot el territori, encara que amb particularitats segons l'origen de la població migrant i el principal sector d'activitat on aquesta població fa feina. En aquest sentit, és interessant veure com en tots els municipis de les Illes Balears hi ha població estrangera extracomunitària i com els principals municipis de les Illes tenen més d'un 5% de població estrangera no comunitària (UE-15) sobre el total de la seva població.

Percentatge de població extracomunitària (UE-15) total i per continent sobre el total de població del municipi

	Total població	Total extracom.	Europa no UE-15	Àfrica	Amèrica del nord	Amèrica central	Amèrica del sud	Àsia
Mallorca	758822	8,36	1,10	1,99	0,11	0,32	4,42	0,42
Alcúdia	15057	11,34	1,14	1,38	0,09	0,37	7,82	0,51
Inca	25900	10,97	0,76	5,31	0,04	0,20	4,39	0,25
Maria de la Salut	2043	12,58	0,20	4,85	0,00	0,00	7,54	0,00
Palma	368974	9,81	1,32	1,57	0,10	0,41	5,84	0,55
Sa Pobla	11442	13,97	0,74	10,66	0,03	0,22	2,26	0,06
Ses Salines	4151	10,74	1,98	5,49	0,02	0,41	2,38	0,46
Menorca	82872	6,25	0,42	1,36	0,09	0,29	3,84	0,26
Maó	26536	9,49	0,44	2,47	0,09	0,35	5,72	0,43
Eivissa	106220	10,82	1,19	2,47	0,18	0,21	6,14	0,60
Eivissa	40991	13,61	1,27	2,35	0,08	0,23	9,04	0,62
Sant Josep de sa T.	4611	29,19	3,23	8,70	0,67	0,69	14,40	1,26
Formentera	7131	7,91	0,65	2,19	0,18	0,28	4,31	0,29
Total Illes Balears	955045	8,39	1,04	1,97	0,11	0,30	4,53	0,42

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració: Direcció General de Serveis Socials.

El fenomen de la immigració extracomunitària és un fenomen urbà i el 45,15% de la població estrangera no comunitària a les Illes resideix a la ciutat de Palma.

Distribució de la població extracomunitària total i per continents (UE-15) resident a les Illes Balears per illes i principals municipis

	Total extracomunitària.		Europa No UE-15		Àfrica		Amèrica del nord		Amèrica central		Amèrica del sud		Àsia	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
IB	80.144	100	9.959	100	18.814	100	1.081	100	2.909	100	43.250	100	4.014	100
Mallorca	63.466	79,19	8.344	83,78	15.069	80,09	815	75,39	2.443	83,98	33.547	77,57	3.158	78,67
Palma	36.187	45,15	4.863	48,83	5.783	30,74	381	35,25	1.522	52,32	21.561	49,85	2.040	50,82
Menorca	5.182	6,47	346	3,47	1.123	5,97	72	6,66	242	8,32	3.179	7,35	217	5,41
Maó	2.519	3,14	116	1,16	655	3,48	23	2,13	92	3,16	1.519	3,51	114	2,84
Eivissa	11.496	14,34	1.269	12,74	2.622	13,94	194	17,95	224	7,70	6.524	15,08	639	15,92
Eivissa	5.579	6,96	520	5,22	962	5,11	34	3,15	96	3,30	3.707	8,57	256	6,38
Formentera	564	0,70	46	0,46	156	0,83	13	1,20	20	0,69	307	0,71	21	0,52

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

> La població estrangera de les Illes Balears

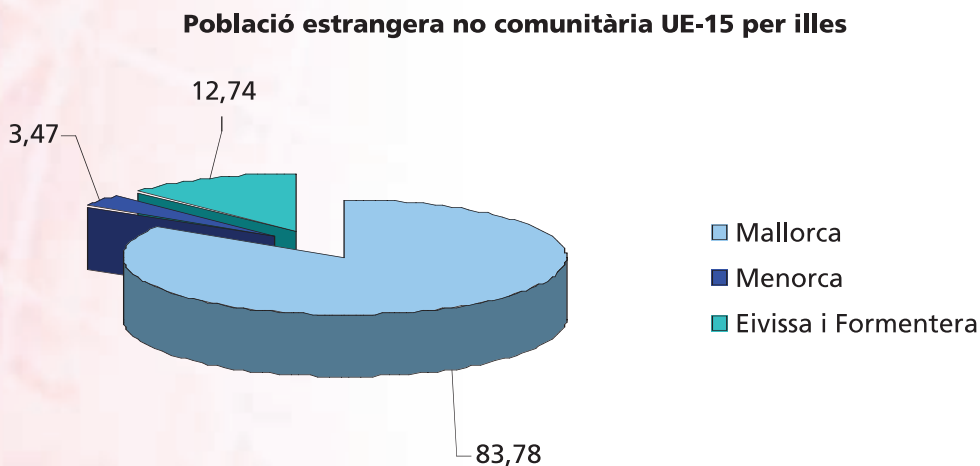

La situació legal de la població estrangera, així com la seva afiliació a la Seguretat Social i l'accés als recursos com l'educació i la sanitat són altres de les dades que cal tenir present a l'hora d'apropar-nos a la realitat de la població migrada, encara que són dades que no sempre ens mostren una part de la població immigrada que es troba al nostre territori i que és la que està en una situació d'irregularitat administrativa³.

2.2.1 La població estrangera de l'Europa no comunitària dels 15

La població estrangera de nacionalitat europea no comunitària suposa el 12,43% del total de població estrangera extracomunitària i és, després del col·lectiu d'Amèrica Llatina, el que més ha crescut els darrers quatre anys, ja que ha passat dels 2.355 residents l'any 2000 als 9.959 l'any 2004. Això implica un creixement relatiu per a aquest període del 76,35%.

Els principals països de procedència d'aquest grup de població són Bulgària i Romania, amb un nombre total de 3.130 i 2.268 residents, respectivament, i amb un increment absolut els darrers quatre anys superior a les 2.000 persones.

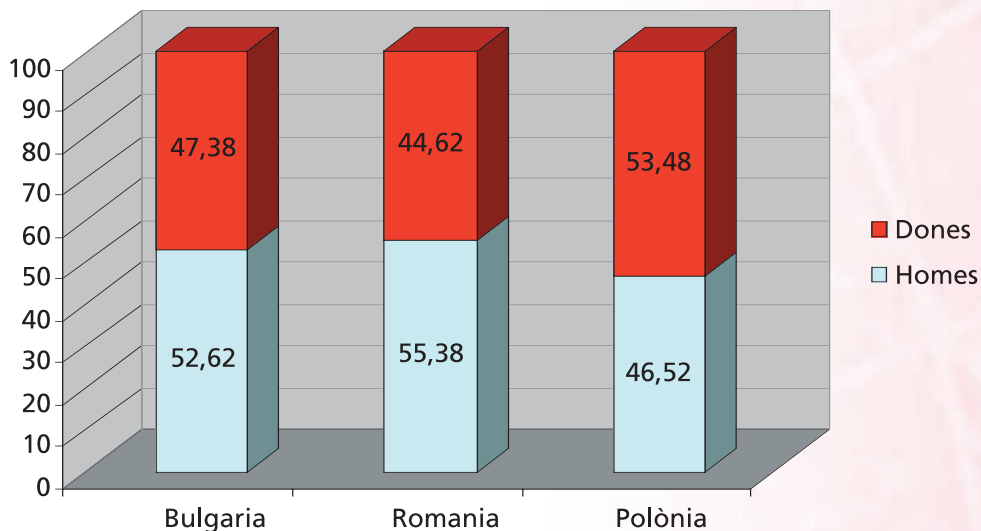

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

3 - També s'han de tenir presents les limitacions de les fonts estadístiques, en especial pel que fa a la població migrada. Tot i això aquestes ens mostren quines són les característiques que determinen l'actual fenomen de la immigració. Les dificultats i limitacions de les fonts estadístiques s'expliquen per diverses raons: d'una banda, per la complexitat del fenomen i per la seva fluctuació, que fa que una mateixa persona o col·lectiu passi d'una categoria a una altra en produir-se canvis legislatius, de situació personal, etc.; de l'altra, pels interessos diferents que hi ha al darrera de les estadístiques existents, que fan que els criteris descriptius emprats des de les diferents instàncies administratives i des de les diferents ciències socials siguin diversos. A més, s'ha de tenir present que les dades existents en respondre a necessitats específiques als diferents àmbits administratius no abracen tota la població estrangera resident al nostre país i les variables recollides són molt limitades. A tot això s'ha d'afegir la mobilitat d'una part important de la població estrangera.

El 48,83% (4.863 residents) d'aquesta població es troba a la ciutat de Palma, i a l'illa de Mallorca hi ha percentatges significatius a Calvià, que compta entre els seu residents amb el 8,68% dels estrangers europeus no comunitaris, i a Lluçmajor, on n'hi ha el 2,94%. A l'illa de Menorca es concentra un 3,47%, sense que destaquí cap municipi en particular. A l'illa d'Eivissa el percentatge és del 5,22% i destaca Santa Eulària des Riu, amb un 3,49%. A Formentera el nombre de residents europeus no comunitaris és tan sols de 46 persones (0,46%).

Població estrangera dels principals països europeus no comunitaris dels 15 per sexe

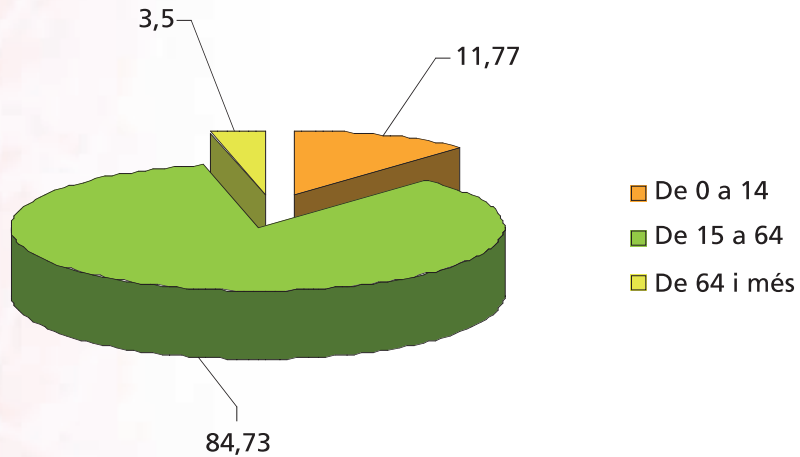

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Pel que fa a la variable del sexe s'observa una distribució equilibrada, tot i que el percentatge de total de dones és una mica superior i se situa en un 51,88%. Si analitzam les dades per països s'observen, però, diferències significatives i, així, en el cas de Polònia el percentatge de dones és del 53,48%, mentre que en el cas de Bulgària i Romaniaa és la població masculina la que presenta uns percentatges més elevats, amb un 52,62% i un 55,38%, respectivament. Per grans grups d'edat, el 84,73% és població que es troba entre els 15 i els 64 anys. Per subgrups d'edat, els valors més alts es corresponen, amb un 34,96%, al grup d'edat de 15 a 29 anys, i amb un 34,45%, al grup d'edat d'entre 30 i 44 anys.

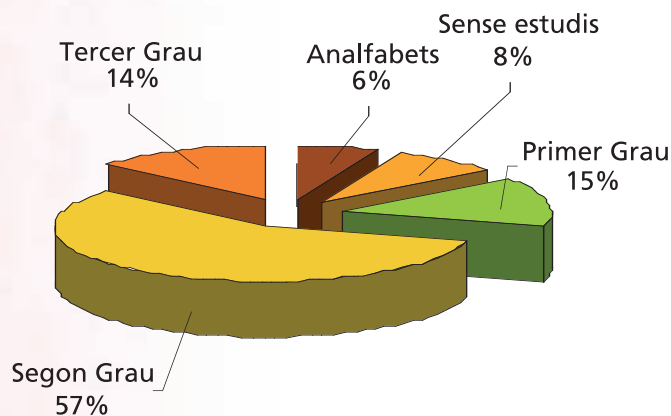
Població estrangera de l'Europa no comunitària dels 15 per grans grups d'edat

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

El nivell educatiu d'aquesta població estrangera és, en general, mitjà i alt, i en comparació amb la població d'altres continents és la població que presenta una menor taxa d'analfabetisme i una major taxa d'estudis de segon i tercer grau. Sobre el total de població analfabeta estrangera, inclosa la població de l'Europa dels 15, tan sols un 5% és originària d'un país de l'Europa no comunitària. Tot i això, un 6,25% de la població resident a les Illes originària d'un país europeu no comunitari és analfabet i el 8,32% és població sense estudis (cens 2001).

Població estrangera de l'Europa no comunitària dels 15 per nivell d'estudis

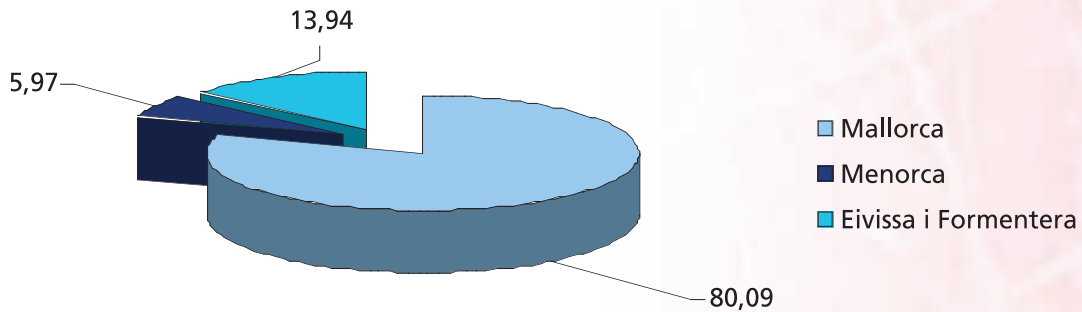

Font: INE Cens de població i habitatges 2001. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

2.2.2 Població estrangera de nacionalitat africana

La població estrangera originària de l'Àfrica presenta un increment relatiu respecte a l'any 2000 del 64,51% i, actualment, el col·lectiu africà, amb 18.814 residents, representa el 16,51% de la població estrangera entre el col·lectiu més ampli de la població estrangera extracomunitària. La principal nacionalitat de procedència és la marroquina que, amb 13.649 persones, suposa el 72,55% de la població africana resident a les Illes.

Població estrangera de l'Àfrica per illes

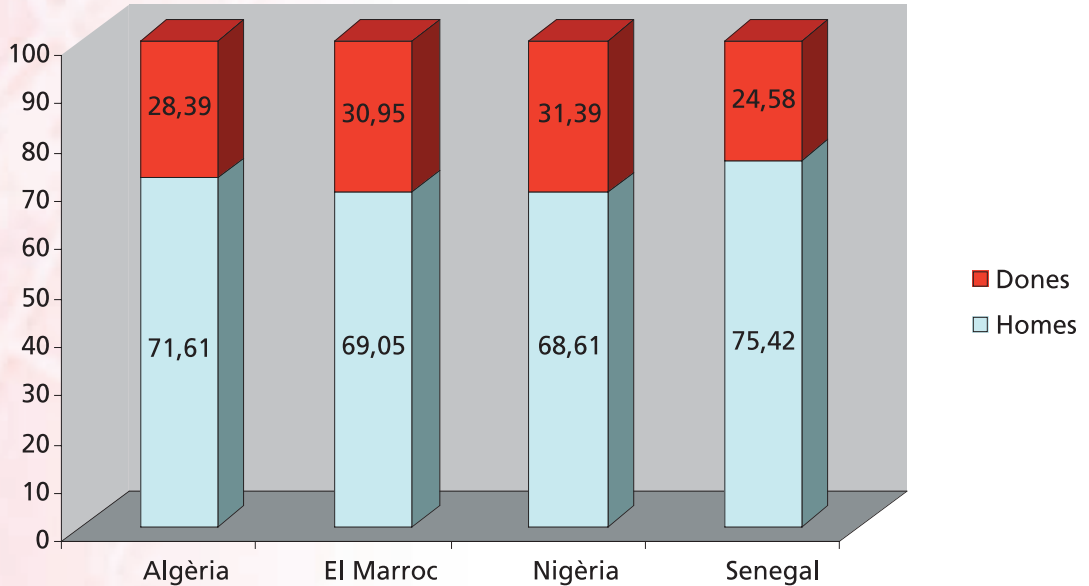
Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials

Pel que fa a la seva localització, també en el cas de la població africana hi ha una determinada concentració a la ciutat de Palma, tot i que el percentatge en aquest cas és tan sols del 30,74%, molt inferior als percentatges del voltant del 50% que hi ha en el cas de la població europea, asiàtica i llatinoamericana. A més de Palma, els municipis a l'illa de Mallorca que compten amb una part important de la població africana són Felanitx, on resideix el 4,09%; Inca, on es troba el 7,3%; Manacor, amb un 6,97%, i sa Pobla, amb un 6,48%. A l'illa de Menorca destaca Maó, amb un 3,48%, i a Eivissa, Eivissa ciutat, amb un 5,11%, i Sant Antoni de Portmany, amb un 3,11%.

Si tenim en compte el sexe, la població africana presenta una distribució molt desigual i el 70,33% de la població és de sexe masculí, mentre que tan sols un 29,67% és de sexe femení. Per països, aquesta distribució desigual a favor dels homes es manté i la població femenina no supera en cap cas el 35%.

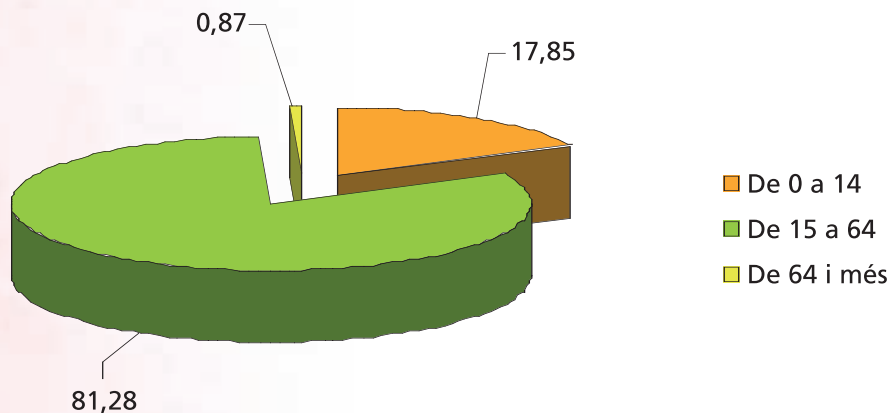
Població immigrada per principals països d'Àfrica i per sexe

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Per grups d'edat, els percentatges més elevats els tenim a les categories dels 30 als 44 anys i dels 45 als 64 anys, i el 81,28% és població compresa entre els 15 i els 64 anys.

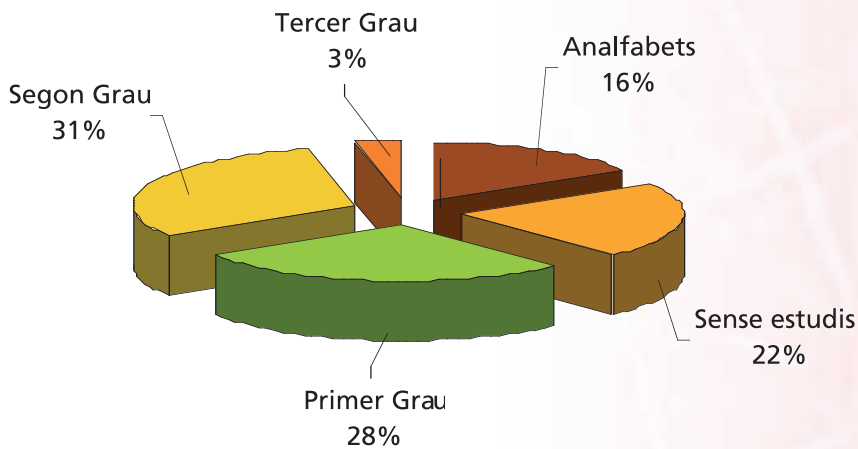
Població estrangera de l'Àfrica per grans grups d'edat

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

El nivell educatiu de la població africana és el més baix dels col·lectius de població estrangera extracomunitària i encara que un 30,78% té un nivell de segon grau, aquest percentatge està molt per davall del dels altres col·lectius. A més, la població africana resident a les Illes presenta una taxa d'analfabetisme del 16,11% i sobre el total de la població estrangera analfabeta resident a les Illes el 33,15% és de procedència africana.

Població estrangera de l'Àfrica per nivell d'estudis

Font: INE Cens de població i habitatges 2001. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

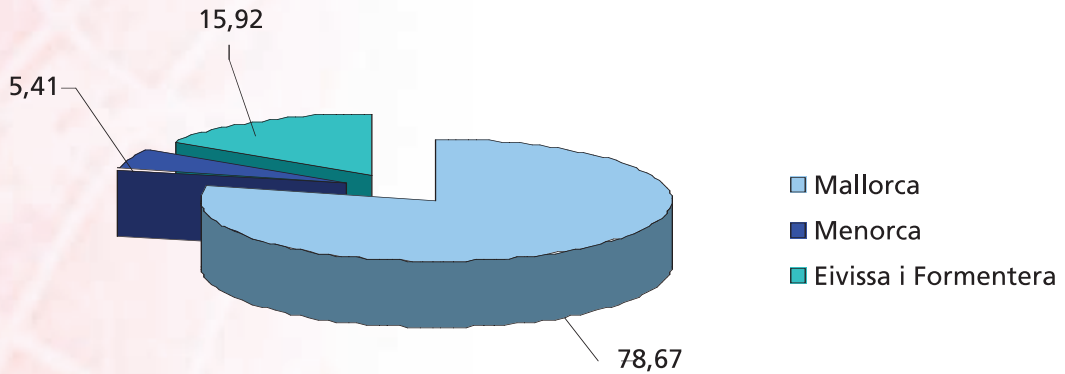
2.2.3 La població estrangera de nacionalitat asiàtica

La població estrangera d'origen asiàtic és la població que té un pes sobre el conjunt de la població estrangera extracomunitària més baix, amb un 5%, tot i que presenta un considerable increment relatiu, respecte a l'any 2000, del 51,89%. En termes absoluts, la població asiàtica ha passat de 1.931 residents a 4.014.

La població asiàtica, com la resta de col·lectius, es concentra majoritàriament a la ciutat de Palma, on es troba el 50,82%; i a l'illa de Mallorca tan sols Calvià, amb un 8,42%, i Manacor, amb un 2,29%, presenten percentatges significatius. A l'illa de Menorca destaca Maó, amb un 2,84% de la població asiàtica de les Illes; a Eivissa, Eivissa ciutat, amb un 6,38%, i Santa Eulària des Riu, amb un 3,84%.

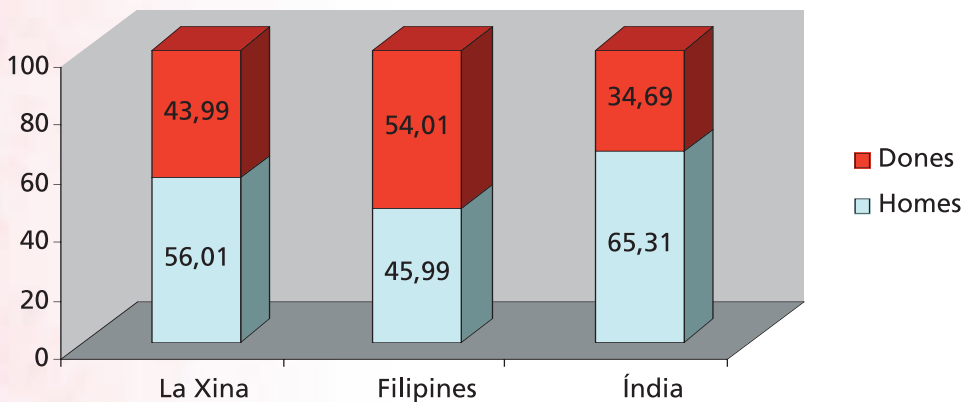
Població d'origen asiàtic per illes

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Igual que en el cas de la població africana, hi ha una distribució per sexe desigual, tot i que el desequilibri no és tant accentuat i la població masculina és en aquest cas del 55%. Per països s'observen, emperò, diferències i en el cas de l'Índia el percentatge de dones és encara inferior al valor mitjà per al conjunt del continent i no arriba al 35%; mentre que en el cas de Filipines la població majoritària és, amb un 54,01%, dona.

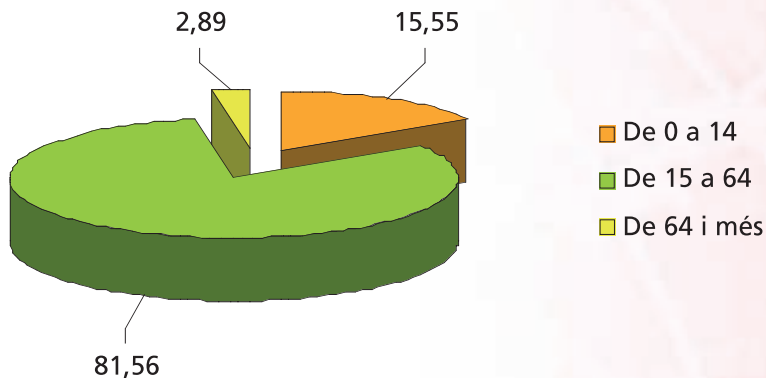
Població immigrada d'Àsia per principals països i per sexe

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Pel que fa als grups d'edat, la distribució és semblant a la resta de la de la població estrangera dels altres continents i el 81,56% és població compresa entre els 15 i els 64 anys.

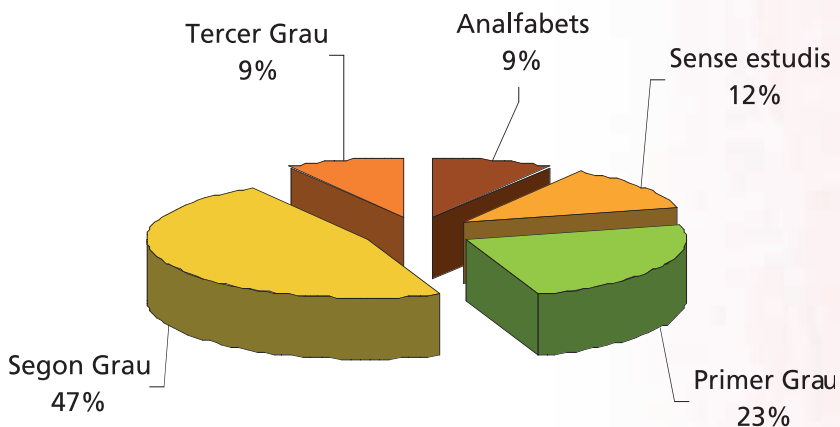
Població immigrada d'Àsia per grans grups d'edat

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

El nivell educatiu de la població asiàtica és millor que el de la població africana i un 46,61% té un nivell d'estudis de segon grau. La taxa d'analfabetisme és, però, considerable i se situa en un 9%, mentre que el 12,20% dels asiàtics no tenen estudis.

Població immigrada d'Àsia per nivell d'estudis

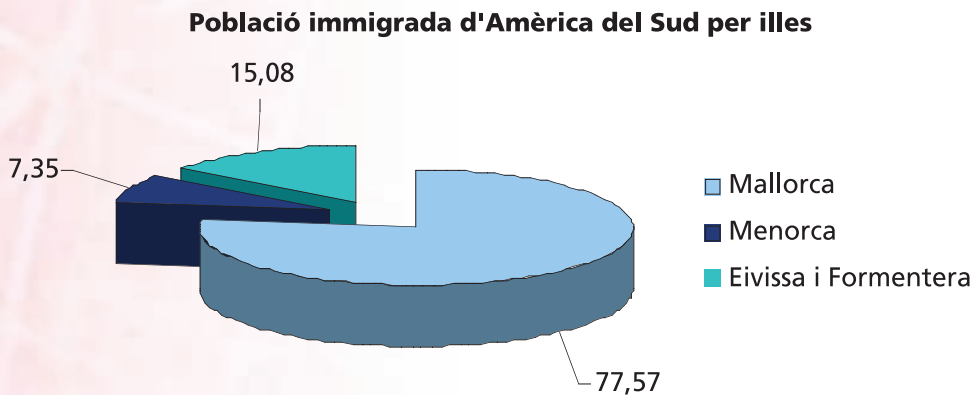
Font: INE Cens de població i habitatges 2001. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

2.2.4 La població estrangera llatinoamericana

La població immigrada d'origen llatinoamericà és la que ha protagonitzat el fort increment que s'ha produït els darrers anys pel que fa a l'arribada de nova població immigrant i, actualment, el 57,6% de la població estrangera extracomunitària és d'aquesta procedència. Si comparem la població existent l'any 2000 amb la població actual, es constata un creixement relatiu del 90,25% i el nombre de persones d'Amèrica del Sud residents al nostre país ha passat de les 4.217 a les 43.250 persones. Aquest increment de població sud-americana ha estat liderat principalment per tres països: l'Argentina, Colòmbia i l'Equador.

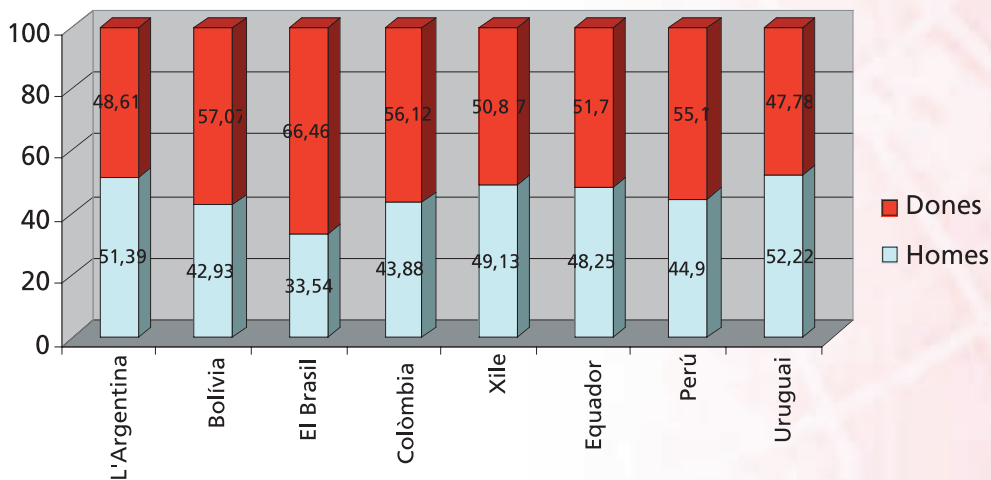
La majoria de la població sud-americana es troba a l'illa de Mallorca i especialment a Palma, on hi ha el 50% del col·lectiu. Els altres municipis que presenten una major concentració de població sud-americana no arriben al 3% d'aquesta població i són Alcúdia, Calvià, Inca i Manacor. A Menorca, la ciutat de Maó té un 8,24% de la població sud-americana, i a Eivissa, la ciutat compta amb el 8,24%.

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Per sexe i pel total de la població d'Amèrica del Sud, la distribució és equilibrada, tot i que hi ha més dones que homes, amb una diferència de quasi tres punts. Per països, la situació és diferent i l'Argentina té més població masculina que femenina, encara que presenta una distribució equilibrada. En el cas de l'Equador, on la distribució és també equilibrada, hi ha més dones que homes; mentre que en el cas de Colòmbia la distribució és més desigual i la població femenina és superior, amb un 56,12%.

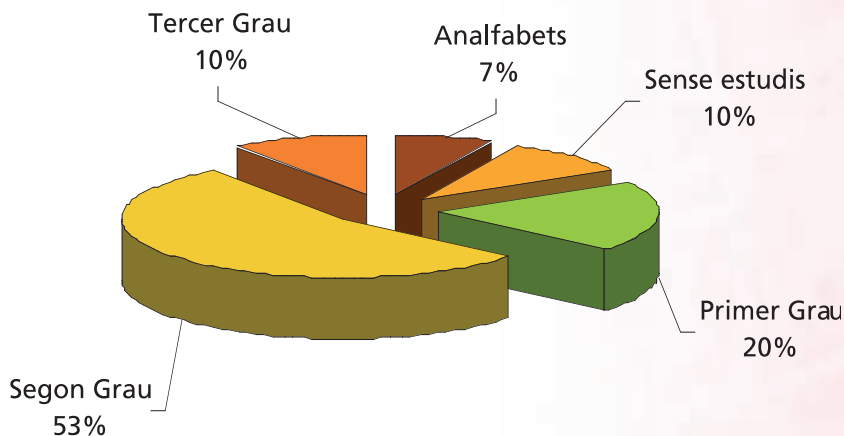
Població immigrada d'Amèrica del Sud per principals països i sexe

Font: IBAE Revisió padró 2004. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

Quant al nivell educatiu, més de la meitat té un nivell d'estudis de segon grau i un 10%, un nivell de tercer grau. La població analfabeta és del 7,14% i la població sense estudis, del 9,57%.

Població immigrada d'Amèrica del Sud per nivell d'estudis

Font: INE Cens de població i habitatges 2001. Elaboració Direcció General de Serveis Socials.

3

> Objectius i mesures

> EIX 1: serveis socials

La xarxa bàsica de serveis socials està constituïda pels serveis socials generals distribuïts a tot el territori de les Illes per garantir l'accés de la població i l'aplicació dels recursos més adients. Aquests centres constitueixen el primer nivell d'atenció social als ciutadans.

El Pla concertat de prestacions bàsiques sorgeix l'any 1988 a iniciativa de la Direcció General d'Acció Social del Ministeri de Treball i Seguretat Social en col·laboració amb les comunitats autònomes per tal de posar en marxa i finançar una xarxa d'atenció de serveis socials municipals que permeti garantir les prestacions bàsiques dels ciutadans en situació de necessitat. Els objectius del Pla concertat són: garantir que els serveis socials bàsics arribin a tota la població, proporcionar als ciutadans un sistema públic de serveis socials de qualitat i adequats a les seves necessitats, i construir una xarxa pública d'equipaments.

En el Sistema Públic de Serveis Socials es defineixen les prestacions següents com a bàsiques:

- informació i orientació
- ajuda a domicili i altres suports a la unitat de convivència
- allotjament alternatiu
- prevenció i inserció social

Aquestes prestacions bàsiques de serveis socials comprenen aquells ajuts, fonamentalment de caire públic, regulats i subjectes a drets, que garanteixen uns mínims reconeguts a tots els ciutadans.

La Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener (BOE el 12/01/2000), sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració, determina a l'article 14.2 que «els estrangers residents tindran dret als serveis socials i a les prestacions socials, tant a les generals i bàsiques com a les específiques, en les mateixes condicions que els espanyols».

La integració, com a procés d'incorporació de les persones immigrades, a la societat espanyola passa pel concepte de ciutadania i per la igualtat de condicions, drets i deures.

La situació socioeconòmica del col·lectiu de persones immigrades és una de les principals variables que incideixen negativament en el seu procés d'integració.

Els serveis socials bàsics estan destinats a tota la ciutadania, de forma que el seu accés ha de produir-se en condicions d'igualtat. Els elements bàsics d'una intervenció amb persones immigrades són:

> Objectius i mesures

- La concepció de la persona immigrada com a ciutadà, amb drets i deures. Aplicació dels principis de normalització i universalitat dels serveis socials.
- La intervenció social amb persones immigrades ha de tenir un caire integral.

El col·lectiu de persones immigrades necessita d'un enfocament específic dels serveis; per tant és necessària la formació específica dels serveis de base i la creació de noves figures d'intermediació: mediadors interculturals, i serveis especialitzats com poden ésser les oficines d'informació i assessorament als immigrants (OFIM).

La xarxa de serveis socials de la nostra comunitat autònoma actualment cobreix 57 municipis de les Illes de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Aquests serveis de caire municipal reben el suport dels equips dels tres consells insulars, amb el desenvolupament per part d'aquests i de l'Ajuntament de Palma de la xarxa especialitzada OFIM.

EIX 1: SERVEIS SOCIALS		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
1.1 Garantir l'accés de les persones immigrades a la xarxa de serveis socials.	1.1.1 Garantir l'accés de les persones immigrades, en igualtat de condicions, a la xarxa pública de serveis socials	1.1.1.1 Elaboració i difusió de fullets informatius en diferents idiomes sobre l'accés als serveis i prestacions de la xarxa de serveis socials.
		1.1.1.2. Formació dels professionals de la xarxa de serveis socials en la diversitat.
	1.1.2 Crear i consolidar la figura del mediador entre l'Administració i les associacions de persones immigrades.	1.1.2.1 Creació i consolidació de la figura del mediador entre l'Administració i la població immigrada.
1.2 Promoure, donar suport i avaluar les actuacions que es duguin a terme des del Pla en l'àmbit de la comunitat autònoma.	1.2.1 Articular sistemes de coordinació, i seguiment de la implementació dels objectius i mesures que es desenvolupin a la comunitat autònoma.	1.2.1.1 Creació d'una comissió de seguiment del Pla amb participació de totes les administracions i reajustar els objectius i les accions a les necessitats emergents.
		1.2.1.2 Incorporació dins l'Observatori de Serveis Socials d'una unitat tècnica per tal de tenir coneixement actualitzat de la realitat de les persones immigrades, de les dades d'implementació del Pla i poder proposar el reajustament dels objectius i les accions a les necessitats detectades, així com realitzar estudis específics, anàlisi dels indicadors socials i realització de publicacions.

> EIX 2: acollida

Les característiques dels actuals processos migratoris exigeixen la posada en funcionament de dispositius d'acollida per a la població immigrada que donin resposta a diferents tipus de necessitats a les que s'enfronten quan arriben a un país que no coneixen i en el que han d'aconseguir uns mitjans de subsistència que no sempre tenen.

Per tant, és important que la població que arriba a la nostra comunitat tenguí un marc de referència en què se'ls ofereixi informació sobre els recursos disponibles i sobre com accedir-hi, a la vegada que s'estableixen els recursos específics de caràcter temporal per ajudar a les persones immigrades a aconseguir una vida autònoma i digna.

A l'hora d'establir polítiques d'acollida i després de l'experiència dels darrers anys, s'ha de tenir present que no tota la població immigrada té les mateixes necessitats i que existeixen grups de població i persones amb necessitats específiques que és necessari atendre per aconseguir que trobin el seu lloc a la societat d'acollida.

Igualment, i en el mateix sentit, es constata que una part de la població immigrada es pot veure's immersa en processos d'exclusió social i que s'ha d'atendre de manera diferenciada, la qual cosa exigeix una coordinació entre les diferents administracions.

La constatació del caràcter estructural del fenomen de la immigració exigeix a més, que els dispositius d'acollida no només s'incrementin, sinó que també responguin a uns criteris de qualitat i a uns objectius de plena inserció de la població immigrada en la societat d'acollida.

EIX 2: ACOLLIDA		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
<p>2.1. Crear i consolidar dispositius d'acollida i atenció temporals a la població immigrada, així com cobrir les seves necessitats bàsiques.</p>	<p>2.1.1 Consolidar i adaptar els serveis de suport tècnic especialitat, a la xarxa d'atenció primària municipal.</p>	<p>2.1.1.1 Consolidació de les oficines d'informació i orientació (OFIM) existents i obertura de nous punts d'atenció.</p>
		<p>2.1.1.2 Elaboració d'una guia de recursos i prestacions generals i específiques per a les persones immigrades.</p>
	<p>2.1.2 Consolidar i ampliar els programes d'atenció a les persones immigrades nouvingudes, per tal d'atendre les noves necessitats emergents.</p>	<p>2.1.2.1 Regulació de les condicions materials i funcionals mínimes que han de complir els centres d'acollida i allotjament temporal per a persones immigrades.</p>
		<p>2.1.2.2 Disseny, implementació i consolidació de centres d'acollida i acolliment temporal per a joves immigrants, sense suport familiar.</p>
		<p>2.1.2.3 Atenció amb protocols diferenciats a les persones immigrades nouvingudes i a les que per qüestions estructurals poden trobar-se en situació de risc d'exclusió social, als centres d'acollida i allotjament temporal.</p>
		<p>2.1.2.4 Creació de programes d'acollida i allotjament temporal per poder donar suport a famílies nouvingudes, o que per qüestions estructurals poden trobar-se en situació de risc d'exclusió social.</p>
		<p>2.1.2.5 Implementació de nous programes i protocols d'inserció sociolaboral dins els serveis socials per a persones immigrades que, a causa de la seva situació administrativa, no poden accedir als programes de formació i d'itineraris integrats d'inserció.</p>
		<p>2.1.2.6 Seguiment puntual i avaluació de l'impacte de l'ampliació de la Unió Europea al circuit d'atenció a les persones immigrades nouvingudes.</p>

> EIX 3: educació

L'educació és el principal àmbit per a la cohesió social, i a la vegada és un dels sistemes de protecció social que més s'ha hagut de canviar per adaptar-se a les noves realitats associades al fenomen de la immigració.

Aquestes noves realitats són variades i exigeixen la posada en funcionament de diferents mesures dirigides a la població immigrada, a la població escolar en el seu conjunt i al personal docent en particular. La finalitat no és tan sols el dret a l'educació sinó també el dret a una educació de qualitat que sigui un element de cohesió social.

Hi ha, a més, nous reptes per al sistema educatiu com són l'atenció a la diversitat cultural, la formació en valors i actituds encaminats a afavorir la comprensió, el respecte i la tolerància positiva entre els membres de tots els grups ètnics i culturals, sense renunciar a les pròpies identitats individuals i col·lectives.

Segons dades del Ministeri d'Educació i Ciència (dades del curs acadèmic 2003-2004), les Illes Balears és la segona comunitat autònoma amb el percentatge d'alumnat estranger més alt de tot l'Estat amb un 10,1%. La meitat d'aquest alumnat és d'origen d'un país d'Amèrica del sud i l'altre, de països que no parlen cap dels idiomes oficials de la comunitat autònoma.

Des de la Conselleria d'Educació i Cultura és du a terme el Pla d'acolliment lingüístic i cultural als centres, que és un conjunt de mesures proposades des de la Conselleria per donar resposta a la nova situació que suposa l'augment a les aules d'alumnat de procedència estrangera. Aquest Pla va destinat inicialment a centres d'educació secundària. Els plans d'acollida s'elaboren des de cada centre, depenent de les necessitats de cada un i reflecteixen l'organització dels recursos materials i humans per atendre els alumnes nous, el disseny d'estratègies de comunicació amb l'alumne i la família, i per determinar les actuacions curriculars necessàries per a la seva atenció.

Donar una resposta pedagògica a les necessitats d'aquests alumnes implica acceptar l'alumne nouvingut tal com és, comprendre'l, valorar-lo i ajudar-lo a progressar dia a dia en les diferents experiències educatives. També implica potenciar l'intercanvi i relació entre tots els alumnes des d'una perspectiva d'enriquiment cultural, ajudar-los a valorar i estimar la pròpia cultura, assegurar-los el seu èxit escolar i incorporar-los en la descoberta i coneixement del món cultural que ara viuen.

Atendre el fenomen de l'arribada de nous alumnes que requereixen d'una atenció específica per a la seva integració és una tasca difícil d'investir. S'han de tenir en compte moltes variables, entre d'elles el fet que per la integració escolar és bàsica la integració social. Per tant la tasca dins de l'escola ha de tenir una continuïtat fora.

EIX 3: EDUCACIÓ		
Objectius generals	Objectius específics	Medures
3.1 Garantir als nins i joves immigrants l'accés al sistema educatiu i afavorir la seva integració.	3.1.1 Informar sobre l'accés al sistema educatiu	3.1.1.1 Informació puntual a les famílies.
	3.1.2 Garantir una plaça escolar a tots els nins i joves immigrants, amb edat d'escolarització obligatòria.	3.1.2.1 Elaboració de fullets informatius en diferents idiomes, per tal d'informar els pares dels procediments d'escolarització, accés a beques, inici del procés de matriculació...
		3.1.2.2 Creació/implantació d'un programa destinat a facilitar la relació família-escola
	3.1.3 Facilitar l'adaptació idiomàtica de l'alumnat estranger.	3.1.3.1 Provisió del professorat d'atenció a la diversitat als centres públics i concertats.
		3.1.3.2 Creació d'aules temporals d'adaptació lingüística per a alumnes nous.
	3.1.4 Promocionar el respecte a unes altres cultures a les aules.	3.1.4.1 Elaboració de material tècnic i divulgatiu d'interculturalitat.
3.1.4.2 Creació d'una línia de material didàctic que porti informació sobre les diverses cultures que conviuen en les aules i fomenti la convivència entre elles.		
3.1.5 Lluitar contra l'absentisme i la desescolarització de l'alumnat immigrant.	3.1.5.1 Establiment de mesures per al manteniment de l'alumnat en tots els cicles educatius.	
	3.1.5.2 Establiment de mesures per al manteniment de les alumnes immigrades en tots els cicles educatius.	
3.2 Afavorir la participació i la integració.	3.2.1 Promoure la figura dels mediadors a les escoles i en l'àmbit social.	3.2.1.1 Convocatòria anual dirigida a ajuntaments i mancomunitats per tal d'implementar la figura dels mediadors.
		3.2.2.1 Realització de jornades d'informació sobre el sistema educatiu.
	3.2.2 Estimular la participació dels pares de nins i joves immigrants en la vida escolar i les AMPA.	3.2.2.2 Realització de jornades interculturals a les escoles amb la participació dels pares dels alumnes.
3.2.2.3 Participació a les comissions interculturals de diversos municipis i mancomunitats.		
3.3 Fomentar la interculturalitat entre els professionals de l'educació.	3.3.1 Formar en la interculturalitat als professionals de l'àmbit educatiu.	3.3.1 Realització de programes de formació per a professionals sobre el fenomen de la interculturalitat.
3.4 Fomentar l'educació d'adults.	3.4.1 Augmentar i adaptar els cursos d'educació per adults.	3.4.1.1 Realització de cursos d'alfabetització i d'aprenentatge de les llengües oficials adaptats a les necessitats dels adults.
		3.4.1.2 Adaptació dels horaris i continguts a les necessitats de les persones immigrades.

> EIX 4: formació i ocupació

La majoria dels estudis de població realitzats tant al nostre país com a tota la Unió Europea indiquen que l'envelliment de la població serà un llast que la població immigrada està ajudant a suavitzar, ja que els darrers anys està aportant més al creixement demogràfic que la població autòctona. Si s'aconsegueix una plena integració social de les persones immigrades es contribuirà al finançament de les prestacions socials que corren un greu perill si la població continua envellint.

El mateix passa en l'àmbit laboral, no tan sols la població activa envellaix, sinó que la gran segmentació del mercat laboral fa que hi hagi de manera simultània altes taxes d'atur i ofertes de treball insatisfetes.

Les necessitats formatives de les persones immigrades són molt diverses, relacionades amb el seu nivell educatiu, amb el desconeixement de les llengües de la nostra comunitat autònoma i amb les habilitats laborals.

Les actuacions formatives són essencials per al seu procés d'integració, encara que la necessitat de trobar una ocupació per poder sobreviure incidirà negativament amb el procés de formació: llarga durada dels cursos, horaris incompatibles amb l'ocupació, idioma... Alguns col·lectius presenten dificultats idiomàtiques importants. El nivell de coneixements de la llengua determina i marca considerablement el nivell de la seva activitat laboral.

En una primera fase d'acollida és molt important atendre les necessitats de formació lingüística i ocupacional amb la incorporació als centres i aules de formació d'adults de cursos d'alfabetització i de llengua catalana i castellana, d'actuacions de preformació i formació ocupacional dirigides a millorar la seva situació i a promoure'n la integració. Aquesta oferta de formació ha d'anar adreçada cap a l'entorn i el desenvolupament d'habilitats socials.

El Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) ha dissenyat projectes d'inclusió adreçats a persones immigrades, tant per a la formació com per a l'ocupació.

A la fase d'assentament de la població immigrada, els programes de formació (FIP, Enllaç...) i la Xarxa d'Orientació Laboral (XOL) amb els programes d'inclusió social, seran essencials per al seu procés d'integració social i laboral.

Dins la iniciativa comunitària EQUAL promoguda pel Fons Social Europeu, s'han dut a terme dos projectes adreçats a la integració de les persones immigrades: el projecte FILOXENIA, dirigit a combatre el racisme i la xenofòbia en el mercat de treball; i el projecte EQUITAS, dirigit a conciliar la vida familiar i laboral.

Un factor determinant per a l'accés a polítiques de formació i ocupació és la situació administrativa de les persones immigrades. Aquest fet determina l'existència de persones que no tenen possibilitats d'inclusió i es troben relegades a ocupacions en l'economia submergida sense cap tipus de cobertura social.

EIX 4: FORMACIÓ I OCUPACIÓ		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
4.1 Promoure i facilitar la inserció laboral de la població immigrada, amb les mateixes condicions que el resta de ciutadans.	4.1.1 Promoure i facilitar la inserció laboral de les persones immigrades en igualtat de condicions	4.1.1.1 Difusió entre la població immigrada d'informació sobre els drets i obligacions dels treballadors
		4.1.1.2 Elaboració de campanyes d'informació i sensibilització adreçades a empresaris
	4.1.2 Promoure i afavorir la incorporació al món del treball de la dona immigrada en igualtat de condicions.	4.1.2.1 Creació d'una línia de subvencions per a projectes d'inserció laboral adreçades a la dona immigrada com a col·lectiu amb dificultats d'inserció.
	4.1.3 Fomentar entre la població immigrada la iniciativa empresarial, l'autoocupació i la creació d'empreses d'economia social.	4.1.3.1 Divulgació de les ajudes a què pot accedir la població immigrada en igualtat de condicions per a la creació d'empreses, autocupació, etc.
	4.1.4 Impulsar la creació d'empreses per part de la població immigrada relacionades amb el país d'origen.	4.1.4.1 Establiment de línies de microcrèdits.
4.2 Promoure i possibilitar la formació laboral de la població immigrada com a mesures de suport a la seva integració dins el món laboral.	4.2.1 Formar a la població immigrada per dotar-la d'instruments que puguin sustentar la seva integració al món laboral.	4.2.1.1 Foment i incorporació de la població immigrada als cursos de formació, dins els programes de formació: FIP, Enllaç i d'altres.
		4.2.1.2 Inclusió al cursos de formació mòduls addicionals per a persones immigrades, de reforç d'idioma, aprenentatges bàsics, i d'habilitats socials.
4.3 Promoure la formació dels professionals i altres persones que puguin treballar amb població immigrada.	4.3.1 Desenvolupar programes de formació dirigits a persones immigrades perquè puguin ser agents de desenvolupament en retornar al seu país d'origen i facilitar ajudes per al retorn.	4.3.1.1 Implementació de programes de formació per a persones immigrades com a agents de desenvolupament.
	4.3.2 Aconseguir que tots els treballadors que realitzen tasques properes, o en contacte amb persones immigrades, rebin una formació en la interculturalitat.	4.3.1.2 Finançament de programes de desenvolupament que inclouen formació ocupacional, iniciatives d'economia i de comerç just.
		4.3.2.1 Disseny i realització de cursos de formació per a professionals i treballadors del sistema públic de cobertura: social, sanitari, educatiu, cossos de policia... en la interculturalitat.

> EIX 5: habitatge

L'habitatge s'albira com un dels principals problemes de la nostra societat, i que incideix particularment sobre la població immigrada. Quan parlem d'habitatge, no ens referim a un sostre ni a un lloc on guarir-se del mal temps, sinó d'una llar, d'un lloc de referència, d'identitat i d'intimitat.

Les dificultats per accedir a un habitatge no constitueixen un problema exclusiu de la població immigrada; és un problema per a tots, però especialment per a aquells col·lectius més vulnerables econòmicament. És necessari tenir en compte que a la població immigrada se li afegeix la desconfiança dels propietaris davant els possibles retards en el cobrament o els problemes de massificació.

L'accés a un habitatge resulta per a la població immigrada una eixida pràcticament impossible pels preus elevats, tant de compra com de lloguer. L'accés a préstecs bancaris és molt difícil per la manca de treballs fixos, avals, etc. Igualment, el lloguer d'habitatges suposa que una part important dels ingressos mensuals s'han de destinar al lloguer.

Segons les dades del Cens 2001 més del la meitat de la població extracomunitària viu, majoritàriament, en habitatges de lloguer. Els percentatges més elevats són els de la població de l'Àfrica, amb un 78,33% i la d'Amèrica del Sud amb un 72,11%. Igualment els immigrants d'aquests dos continents, són els que conviuen amb més persones a l'habitatge, essent els més representatius en llars d'entre 5 i 10 o més membres.

També hi ha el risc de concentració de la població immigrada a determinats barris o zones de les ciutats o pobles. Aquests processos de «guetització» duen afegits situacions que tenen un impacte directe sobre els sistemes de protecció social: acumulació a un determinat nombre d'escoles d'un nombre important de nins i joves immigrants, o les dificultats de convivència entre les diferents cultures.

D'altra banda, l'agrupació de població immigrada a diferents zones els suposa uns avantatges determinats, de suport de la xarxa informal, d'accés a l'adquisició de productes alimentaris propis, etc. Però aquesta concentració en barris determinarà negativament la integració de les generacions següents.

Podem enunciar que els processos de segregació vénen augmentats per les condicions de la integració escolar, les variacions del preu de l'habitatge, la distribució dels habitatges de lloguer en barriades deteriorades, o en procés de deteriorament....

A la nostra comunitat autònoma, des de l'any 2001, s'han dut a terme diferents actuacions que han inserit en les polítiques generals d'habitatge: ajudes per al lloguer

d'habitatges, a la rehabilitació d'habitatges per destinar-los a lloguer o la mediació al lloguer d'habitatges.

Els esforços del programa de mediació al lloguer d'habitatges se centren en la recerca d'habitatges, en la mediació entre les dues parts interessades, especialment en potenciar les capacitats i habilitats dels usuaris i garantir-ne, així, la seva màxima integració, al mateix temps que ha posat de manifest la necessitat de replantejar l'objectiu inicial i dirigir-lo cap a tota la població en situació de risc social.

EIX 5: HABITATGE		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
5.1 Implementar mesures per tal de possibilitar l'accés a l'habitatge per part de les persones immigrades.	5.1.1 Afavorir l'accés de la població immigrada al lloguer d'habitatges.	5.1.1.1 Consolidació dels programes de mediació.
		5.1.1.2 Difusió de l'experiència dels programes de mediació per a lloguers d'habitatges a totes les corporacions locals.
		5.1.1.3 Promoció, dins el teixit de l'associacionisme social, d'actuacions per tal d'aconseguir una línia de col·laboració per a la recerca d'habitatges lliures.
	5.1.2 Afavorir millores a les zones de concentració de població immigrada per tal d'evitar la «guetització».	5.1.2.1 Foment d'inversions en les infraestructures dels barris en procés de deteriorament.
		5.1.2.2 Intervencions de caràcter integral dins els barris en què es detectin problemes d'interculturalitat.
	5.1.3 Promoure l'accés de les persones immigrades a les ofertes del sistema públic tant de lloguer com d'adquisició, amb igualtat de condicions que la població autòctona.	5.1.3.1 Accés a l'oferta pública dels habitatges de promoció pública.

> EIX 6: salut

Per a l'OMS, la salut és l'estat de complet benestar físic, mental i social i no tant sols l'absència d'afeccions o malalties.

L'experiència de la migració incideix en les malalties i la mort de les persones immigrades. Acompanyen al procés d'immigració, estrès, experiències traumàtiques, pèrdua de familiars i amics, ruptura de les xarxes de suport social... això unit a les dificultats de instal·lar-se a un nou emplaçament. Tot plegat té efectes importants en la salut mental i física. Es produeixen canvis en el medi ambient i canvis climàtics respecte al seu país d'origen (temperatura, altura, etc.) que poden provocar canvis metabòlics i trastorns del son, alteracions hormonals, sequedat a la pell, problemes psicològics etc.

L'aïllament social pel fet de les diferències amb la llengua i la cultura es relacionen íntimament amb l'atenció sanitària: amb l'accés, el procés de l'assistència, i el seguiment dels tractaments.

Quan parlem de salut i immigració s'ha de tenir present que els problemes de salut de la població immigrada, no estan relacionats sempre amb les malalties prevalents en el seu país d'origen, sinó que els principals problemes de salut dels col·lectius d'immigrants vénen derivats de les seves condicions de vida en el país d'arribada.

Hi ha la necessitat d'apropar-se als diferents col·lectius d'immigrants per escoltar i comprendre les seves concepcions de la salut i la malaltia, i com curen aquestes malalties. D'aquesta manera, els professionals de la salut disposarien dels coneixements necessaris per atendre d'una manera més efectiva i amb una major sensibilitat les demandes sanitàries de la població immigrada.

EIX 6: SALUT		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
6.1 Garantir a les persones immigrades l'assistència sanitària.	6.1.1 Difondre entre la població immigrada el dret a la cobertura sanitària i els circuits d'atenció.	6.1.1.1 Difusió entre la població immigrada del model d'atenció sanitària, circuits d'entrada, equips d'atenció sanitària i normalització dels tràmits burocràtics.
		6.1.1.2 Elaboració de documentació amb diferents idiomes per informar la població immigrada sobre l'accés al sistema públic de salut.
		6.1.1.3 Posar a disposició dels organismes relacionats amb el Pla d'atenció a la població immigrada les diferents modalitats de vies d'accés al sistema públic de salut.
		6.1.1.4 Continuació de l'estudi d'incorporació dels mediadors culturals a l'atenció primària.
	6.1.2 Crear mesures per facilitar la integració de les persones immigrades i la seva atenció sanitària.	6.1.2.1 Creació de la figura de l'agent de salut.
6.2 Promoure la salut.	6.2.1 Dissenyar programes d'educació per a la salut.	6.2.1.1 Disseny de programes de prevenció d'educació per a la salut dirigits a la dona immigrada, a la cura dels nadons, a la cura de les condicions d'higiene de la llar, alimentació, prevenció del VIH...
		6.2.1.2 Afavorir l'accés de la dona immigrada i dels nadons al Programa d'atenció a la dona (detecció precoç del càncer ginecològic, planificació familiar, seguiment de l'embaràs normal i del d'alt risc), i del Programa de l'infant sa a través de la captació activa de casos.
	6.2.2 Procurar que totes les associacions de persones immigrades de les illes participin en la seva pròpia salut tant en aspectes preventius, curatius com rehabilitadors.	6.2.2.1 Elaboració de programes amb participació de les associacions de persones immigrades que obrin espais de trobada sobre malalties, estils de vida, aspectes culturals.
6.3 Dotar la xarxa sanitària dels recursos d'atenció adients i especialitzats dirigits a l'atenció específica de la població immigrada.	6.3.1 Dotar dels dispositius sanitaris específics, per tal de poder atendre situacions sanitàries lligades al fet de la immigració.	6.3.1.1 Dotació dels centres sanitaris dels recursos necessaris per a una atenció de qualitat, incidint principalment en la salut laboral i en la salut mental
		6.3.1.2 Creació de protocols d'actuació, i documents adreçats als professionals d'atenció primària sanitària i de serveis socials.
6.4 Formar els professionals sanitaris envers les necessitats de la població immigrada.	6.4.1 Afavorir la formació del personal sanitari en el coneixement de les patologies específiques dels països emissors i en la interculturalitat.	6.4.1.1 Promoció de cursos dirigits al personal sanitari sobre patologies que puguin afectar de forma específica les persones immigrades.
		6.4.1.2 Promoció de la formació del personal sanitari en la interculturalitat i la mediació.

> EIX 7: participació, interculturalitat i convivència

Hi ha una sèrie de condicions que dificulten la participació de les persones immigrades, ja que primer han de resoldre les seves necessitats vitals, personals i familiar més urgents.

Per aconseguir la participació de les persones immigrades primer s'han de millorar les condicions de vida i de feina i s'ha d'incidir en l'activació dels instruments necessaris perquè les persones immigrades puguin decidir si volen participar-hi o no.

La integració de nous residents exigeix un reconeixement explícit de la igualtat dels drets civils, socials i econòmics per accedir a bens com l'educació, la salut, l'habitatge, el salari o la promoció professional; però també el reconeixement dels drets culturals i polítics de reunió, associació, manifestació i participació.

La integració també depèn del fet de si som capaços de superar els límits de les simplificacions i els estereotips i crear el vertader coneixement intercultural.

És responsabilitat pública fer que els processos d'integració es produeixin amb la participació activa de tots, per tant s'han de garantir espais de participació social.

EIX 7: PARTICIPACIÓ, INTERCULTURALITAT I CONVIVÈNCIA		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
7.1 Promocionar i consolidar vies de diàleg.	7.1.1 Promocionar i consolidar les vies de diàleg i participació entre l'Administració, les associacions de persones immigrants, les entitats socials i les associacions socials relacionades amb la població immigrada.	7.1.1.1 Consolidació del Fòrum de les Illes Balears.
		7.1.1.2 Promoció i consolidació dels fòrums a les corporacions locals.
7.2 Donar suport a la incorporació de persones immigrades, a associacions, sindicats, organitzacions socials i professionals.	7.2.1 Reunir tota la informació sobre moviment associatiu, en general i per àmbits; i promoure la participació de les persones immigrades a totes les activitats, que es duguin a terme dins la nostra comunitat autònoma.	7.2.1.1 Creació de guies de participació ciutadana territorialitzades.
		7.2.1.2 Promoure l'associacionisme com a mitjà per a la participació.
7.3 Promoure i donar suport a la creació de canals de col·laboració, entre els diferents agents socials dins el territori	7.3.1 Donar suport a la creació de plataformes d'entitats i associacions que interactuen dins el mateix territori.	7.3.1.1 Creació de línies de suport a programes específics que es realitzin a les barriades i pobles per promoure la interacció de totes les entitats.
7.4. Abordar el repte de la inserció de la població immigrada dins d'un marc social normalitzat.	7.4.1 Possibilitar l'intercanvi de bones pràctiques en els diferents àmbits de la intervenció social amb les associacions dels països emissors.	7.4.1.1 Creació d'un fons documental de bones pràctiques per donar a conèixer la situació social als països emissors.
		7.4.1.2 Participació d'associacions dels països d'origen en cicles formatius, jornades i altres espais de transferència de coneixements i bones pràctiques.
		7.4.1.3 Elaboració d'un manual d'acollida i bones pràctiques.
7.5 Promoure la interculturalitat i la convivència.	7.5.1 Promocionar espais de trobada amb la participació de totes les associacions d'immigrants per donar a conèixer les diferents cultures i promoure la convivència	7.5.1.1. Línia de subvencions a associacions per dur a terme projectes d'interculturalitat.

> EIX 8: igualtat de tracte

Dins les societats és donen processos socials desiguals i les polítiques socials han de garantir la igualtat de tracte i la igualtat d'oportunitats.

La igualtat de tracte és un element transversal que ha d'incorporar-se a l'àmbit de la protecció dels drets fonamentals. Amb aquest eix es pretén aconseguir l'objectiu d'incorporar la igualtat de tracte a totes les normes i pràctiques de la societat, deixant de costat el gènere, l'origen racial o ètnic, la religió o les conviccions de les persones.

S'ha de promoure la igualtat d'oportunitats de manera que totes les persones puguin exercir els drets de ciutadania i afavorint una política global d'integració destinada a tots els habitants de fet de la nostra societat: plena igualtat de drets i deures per a tots els ciutadans i ciutadanes empadronats.

EIX 8: IGUALTAT DE TRACTE		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
8.1. Garantir l'exercici dels drets, deures i les llibertats democràtiques de les persones immigrades.	8.1.1 Promoure la inscripció de totes les persones immigrades al padró municipal com a vehicle d'integració i element clau per gaudir dels drets de ciutadà.	8.1.1.1 Consolidació del programa de campanyes de promoció a l'empadronament .
	8.1.2 Garantir el respecte en les normatives de l'Administració autonòmica i local.	8.1.2.1 Formació del personal jurídic de totes les administracions.
		8.1.3.1 Elaboració i difusió de fullets informatius sobre els drets i deures de les persones immigrades.
8.1.3 Promoure l'adopció de les mesures necessàries per aconseguir el màxim grau de divulgació i implementació dels drets i deures reconeguts als ciutadans.		8.1.3.2 Organització de jornades informatives adreçades a la població general, per tal de compartir la visió de la persona immigrada com a ciutadà amb el seus drets i deures.
		8.1.3.3 Promoció de la creació d'un torn d'ofici d'advocats especialitzats en la preservació dels drets constitucionals com a ciutadans.

> EIX 9: gènere

La reestructuració del sistema familiar i la incorporació de la dona en el món laboral dels països actualment receptors de processos migratoris, ha donat lloc a l'augment del flux de dones soles.

La condició de la dona immigrada depèn de circumstàncies lligades al paper que les donen desenvolupen al seu país d'origen. És destacable l'augment de les dones que emigren, no com a part d'una unitat familiar, sinó com a persones independents, que deixen al seu país emissor un company o marit i uns fills i que es converteixen en la sustentació econòmica de la família. Un exemple d'aquest cas és el de les dones que provenen d'Amèrica central i del sud i les de països de l'est d'Europa.

La incorporació al nostre país de la dona al món laboral, la manca de polítiques de treball flexibles en l'àmbit de la conciliació de la vida laboral i familiar, ha fet possible que les tasques històricament atribuïdes a la dona (cura de la llar i de la família, de persones grans i dependents) quedin desateses, amb la creació d'una gran demanda de mà d'obra per a la realització d'aquestes tasques, cobertes en molts dels casos per dones immigrades sense contractes de treball i, sobretot, sense consideració social.

Les dones que immigren per reagrupament familiar tenen condicionada la seva immigració a la del seu marit, la qual cosa condiona la seva independència. Les dones de països de cultura àrab són l'exemple d'aquesta segona forma d'immigració. Aquestes dones seran dependents de la unitat familiar i, una gran part, no entrarà en processos de demanda de feina.

EIX 9: GÈNERE		
Objectius generals	Objectius específics	Mesures
9.1 Garantir l'accés de la dona immigrada a serveis especialitzats.	9.1.1 Instrumentalitzar l'accés de la dona immigrada als serveis adreçats específicament a la dona per rebre informació, assessorament, suport i prestacions socials.	9.1.1.1 Consolidació del recurs del Centre d'Informació de la Dona.
		9.1.1.2 Edició i difusió de fullets informatius, en diferents idiomes, per informar del recurs especialitzat de les oficines d'informació i orientació de la dona.
		9.1.1.3 Acollida de les dones immigrades a centres especialitzats.
		9.1.1.4 Consolidació dels punts d'informació jurídica.
		9.1.1.5 Servei d'assistència psicològica a víctimes de la violència contra les dones.
		9.1.1.6 Disseny d'una campanya contra la violència de gènere.
9.2 Promoure polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral.	9.2.1 Promoure dins el col·lectiu de dones immigrades mesures per tal d'accedir a polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral.	9.2.1.1 Informació sobre l'accés als recursos de conciliació de vida familiar i laboral: de les escoles d'infants, escoles d'estiu...
		9.2.1.2 Accés als recursos en matèria de conciliació familiar i laboral existents amb les mateixes possibilitats que la població autòctona.
		9.2.1.3 Accés a la convocatòria de prestacions públiques per fill a càrrec: targeta «Bonus» d'Infància per a infants de 0 a 3 anys.

4

> Mesures per sectors de població

4.1 Població general

EIX 1: SERVEIS SOCIALS	
Mesures	Sector de població
1.1.1.1 Elaboració i difusió de fullets informatius en diferents idiomes sobre l'accés als serveis i prestacions de la xarxa de serveis socials.	Població general

EIX 4: FORMACIÓ I OCUPACIÓ	
Mesures	Sector de població
4.1.1.2 Elaboració de campanyes d'informació i sensibilització adreçades a empresaris.	Població general

EIX 5: HABITATGE	
Mesures	Sector de població
5.1.1.3 Promoció, dins el teixit de l'associacionisme social, d'actuacions per tal d'aconseguir una línia de col·laboració per a la recerca d'habitatges lliures.	Població general
5.1.2.1 Foment d'inversions en les infraestructures dels barris en procés de deteriorament.	
5.1.2.2 Intervencions de caràcter integral dins els barris en què es detectin problemes d'interculturalitat.	
5.1.3.1 Accés a l'oferta pública dels habitatges de promoció pública.	

EIX 6: SALUT	
Mesures	Sector de població
6.3.1.1 Dotació als centres sanitaris dels recursos necessaris per a una atenció de qualitat, incidint principalment en la salut laboral i en la salut mental.	Població general

> Mesures per sectors de població

EIX 7: PARTICIPACIÓ, INTERCULTURALITAT I CONVIVÈNCIA	
Mesures	Sector de població
7.1.1.1 Consolidació del Fòrum de les Illes Balears.	Població general
7.1.1.2 Promoció i consolidació dels fòrums a les corporacions locals.	
7.2.1.1 Creació de guies de participació ciutadana, territorialitzades.	
7.2.1.2 Promoure l'associacionisme com a mitjà per a la participació.	
7.3.1.1 Creació de línies de suport a programes específics que es realitzin a les barriades i pobles per promoure la interacció de totes les entitats.	
7.4.1.1 Creació d'un fons documental de bones pràctiques per donar a conèixer la situació social als països emissors.	
7.4.1.2 Participació d'associacions dels països d'origen en cicles formatius, jornades i altres espais de transferència de coneixements i bones pràctiques.	
7.4.1.3 Elaboració d'un manual d'acollida i bones pràctiques.	
7.5.1.1. Línia de subvencions a associacions per dur a terme projectes d'interculturalitat.	

EIX 8: IGUALTAT DE TRACTE	
Mesures	Sector de població
8.1.3.2 Organització de jornades informatives adreçades a la població general, per tal de compartir la visió de la persona immigrada com a ciutadà amb el seus drets i deures.	Població general

EIX 9: GÈNERE	
Mesures	Sector de població
9.1.1.2 Edició i difusió de fullets informatius en diferents idiomes per informar del recurs especialitzat de les oficines d'informació i orientació de la dona.	Població general
9.2.1.3 Accés a la convocatòria de prestacions públiques per fill a càrrec: targeta "Bonus" d'Infància per infants de 0 a 3 anys.	

4.1.1 Població en edat escolar

EIX 3: EDUCACIÓ	
Mesures	Sector de població
3.1.4.1 Elaboració de material tècnic i divulgatiu d'interculturalitat.	Població general de 3 a 16 anys
3.1.4.2 Creació d'una línia de material didàctic que aporti informació sobre les diverses cultures que conviuen a les aules i fomenti la convivència entre elles.	
3.2.1.1 Convocatòria anual dirigida a ajuntaments i mancomunitats per tal d'implementar la figura del mediador.	
3.2.2.1 Realització de jornades d'informació sobre el sistema educatiu.	
3.2.2.2 Realització de jornades interculturals a les escoles amb la participació dels pares dels alumnes.	
3.2.2.3 Participació a les comissions interculturals de diversos municipis i mancomunitats.	

4.1.2 Dona

EIX 9: GÈNERE	
Mesures	Sector de població
9.1.1.1 Consolidació del recurs de Centre d'Informació de la Dona.	Dona
9.1.1.4 Consolidació dels punts d'informació jurídica.	
9.1.1.5 Servei d'assistència psicològica a víctimes de la violència contra les dones.	
9.1.1.6 Dissenys d'una campanya contra la violència de gènere.	
9.2.1.1 Informació sobre l'accés als recursos de conciliació de vida familiar i laboral: de les escoles d'infants, escoles d'estiu...	

4.2 Població immigrada

4.2.1 Població general

EIX 1: SERVEIS SOCIALS	
Mesures	Sector de població
1.1.1.1 Elaboració i difusió de fullets informatius en diferents idiomes sobre l'accés als serveis i prestacions de la xarxa de serveis socials.	Població general immigrada
1.1.2.1 Creació i consolidació de la figura del mediador entre l'administració i la població immigrada.	
1.2.1.1 Creació d'una comissió de seguiment del Pla amb participació de totes les administracions i reajustar els objectius i les accions a les necessitats emergents.	
1.2.1.2 Incorporació dins l'Observatori de Serveis Socials d'una unitat tècnica per tal de tenir coneixement actualitzat de la realitat de les persones immigrades, de les dades d'implementació del Pla i poder proposar el reajustament dels objectius i les accions a les necessitats detectades així com realitzar estudis específics, anàlisi dels indicadors socials i realització de publicacions.	

EIX 2: ACOLLIDA	
Mesures	Sector de població
2.1.1.1 Consolidació de les oficines d'informació i orientació (OFIM) existents i obertura de nous punts d'atenció.	Població general immigrada
2.1.1.2 Elaboració d'una guia de recursos i prestacions generals i específiques per a les persones immigrades.	
2.1.2.1 Regulació de les condicions materials i funcionals mínimes que han de complir els centres d'acollida i allotjament per a persones immigrades.	
2.1.2.4 Creació als programes d'acollida per poder donar suport a famílies novingudes, o que per raons de qüestions estructurals poden trobar-se amb situació de risc d'exclusió social.	
2.1.2.6 Seguiment puntual i avaluació de l'impacte de l'ampliació de la Unió Europea al circuit d'atenció a les persones immigrades novingudes.	

Mesures per sectors de població <

EIX 5: HABITATGE	
Mesures	Sector de població
5.1.1.1 Consolidació dels programes de mediació.	Població general immigrada
5.1.1.2 Difusió de l'experiència dels programes de mediació per a lloguers d'habitatges a les totes corporacions locals.	

EIX 6: SALUT	
Mesures	Sector de població
6.1.1.1 Difusió entre la població immigrada del model d'atenció sanitària, circuits d'entrada, equips d'atenció sanitària i normalització dels tràmits burocràtics.	Població general immigrada
6.1.1.2 Elaboració de documentació amb diferents idiomes per informar a la població immigrada sobre l'accés al sistema públic de salut.	
6.1.1.4 Continuació de l'estudi d'incorporació dels mediadors culturals a l'atenció primària.	
6.1.2.1 Creació de la figura de l'agent de salut.	
6.2.1.1 Disseny de programes de prevenció d'educació per a la salut dirigits a la dona immigrada, a la cura dels nadons, a la cura de les condicions d'higiene de la llar, alimentació, prevenció del VIH...	
6.2.1.2 Afavorir l'accés de la dona immigrada i dels nadons al Programa d'Atenció a la dona (detecció precoç del càncer ginecològic, planificació familiar, seguiment de l'embaràs normal i del d'alt risc), i del Programa de l'infant sa a través de la captació activa de casos.	
6.2.3.1 Elaboració de programes amb participació de les associacions de persones immigrades que obrin espais de trobada sobre malalties, estils de vida, aspectes culturals.	

EIX 8: IGUALTAT DE TRACTE	
Mesures	Sector de població
8.1.1.1 Consolidació del programa de campanyes de promoció a l'empadronament.	Població general immigrada
8.1.3.1 Elaboració i difusió de fullets informatius sobre els drets i deures de les persones immigrades.	
8.1.3.3 Promoció de la creació d'un torn d'ofici d'advocats especialitzats en la preservació dels drets constitucionals com a ciutadans.	

4.2.2 Població en edat escolar

EIX 3: EDUCACIÓ	
Mesures	Sector de població
3.1.1.1 Informació puntual a les famílies sobre l'accés al sistema educatiu.	Població immigrada de 3 a 16 anys i les famílies
3.1.2.1 Elaboració de fullets informatius en diferents idiomes per informar els pares dels procediments d'escolarització, accés a beques, inici del procés de matriculació...	
3.1.2.2 Creació/implantació d'un programa destinat a facilitar la relació família-escola.	
3.1.3.1 Provisió del professorat d'atenció a la diversitat als centres públics i concertats.	
3.1.3.2 Creació d'aules temporals d'adaptació lingüística per a alumnes nouvinguts.	
3.1.5.1 Establiment de mesures per al manteniment de l'alumnat en tots els cicles educatius.	
3.1.5.2 Establiment de mesures per al manteniment de les alumnes immigrades en tots els cicles educatius.	

4.2.3 Joves

EIX 2: ACOLLIDA	
Mesures	Sector de població
2.1.2.2 Disseny, implementació i consolidació de centres d'acollida per a joves immigrants, sense suport familiar.	Joves immigrants

4.2.4 Població adulta en edat laboral

EIX 2: ACOLLIDA	
Mesures	Sector de població
2.1.2.3 Atenció, amb protocols diferenciats a les persones immigrades nouvingudes i a les persones immigrades que per qüestions estructurals poden trobar-se en situacions de risc d'exclusió social als centres d'acollida.	Població adulta immigrada

EIX 2: ACOLLIDA	
Mesures	Sector de població
2.1.2.5 Implementació de nous programes i protocols d'inserció sociolaboral dins els serveis socials per a persones immigrades que a causa de la seva situació administrativa, no poden accedir als programes de formació i d'itineraris integrals.	Població adulta immigrada

EIX 3: EDUCACIÓ	
Mesures	Sector de població
3.4.1.1 Realització de cursos d'alfabetització i d'aprenentatge de les llengües oficials adaptats a les necessitats dels adults.	Població adulta immigrada
3.4.1.2 Adaptació dels horaris i continguts a les necessitats de les persones immigrades.	

EIX 4: FORMACIÓ I OCUPACIÓ	
Mesures	Sector de població
4.1.1.1 Difusió entre la població immigrada d'informació sobre els drets i obligacions dels treballadors.	Població adulta immigrada
4.1.3.1 Divulgació de les ajudes a què pot accedir la població immigrada en igualtat de condicions per a la creació d'empreses, autocupació, etc.	
4.1.5.1 Suport a programes adreçats a la població immigrada que tinguin com a objectiu la integració dels treballadors immigrants nous.	
4.2.1.1 Foment i incorporació de la població immigrada als cursos de formació, dins els programes de formació: FIP, Enllaç i d'altres.	
4.2.1.2 Inclusió al cursos de formació mòduls addicionals per a persones immigrades, de reforç d'idioma, aprenentatges bàsics i d'habilitats socials.	
4.3.1.1 Implementació de programes de formació per a persones immigrades com a agents de desenvolupament.	

4.2.5 Dona

EIX 4: FORMACIÓ I OCUPACIÓ	
Mesures	Sector de població
4.1.2.1 Creació d'una línia de subvencions per a projectes d'inserció laboral adreçats a la dona immigrada com a col·lectiu amb dificultats d'inserció.	Dona immigrada

EIX 9: GÈNERE	
Mesures	Sector de població
9.1.1.2 Edició i difusió de fullets informatius en diferents idiomes per informar del recurs especialitzat de les oficines d'informació i orientació de la dona.	Dona immigrada
9.1.1.3 Acollida de les dones immigrades a centres especialitzats.	
9.2.1.2 Accés als recursos en matèria de conciliació familiar i laboral existents amb les mateixes possibilitats que la població autòctona.	

4.3 Professionals i altres treballadors de les administracions

EIX 1: SERVEIS SOCIALS	
Mesures	Sector de població
1.1.1.2. Formació dels professionals de la xarxa de serveis socials en la diversitat.	Professionals i altres treballadors de les administracions

EIX 3: EDUCACIÓ	
Mesures	Sector de població
3.3.1.1 Realització de programes de formació per a professionals sobre el fenomen de la interculturalitat.	Professionals i altres treballadors de les administracions

EIX 4: FORMACIÓ I OCUPACIÓ	
Mesures	Sector de població
4.3.2.1 Disseny i realització de cursos de formació per a professionals i treballadors del sistema públic de cobertura: social, sanitari, educatiu, cossos de policia... en la interculturalitat.	Professionals i altres treballadors de les administracions

EIX 6: SALUT	
Mesures	Sector de població
6.1.1.3 Posar a disposició dels organismes relacionats amb el Pla d'atenció a la població immigrada relacionat amb les diferents modalitats de vies d'accés al sistema públic de salut.	Professionals i altres treballadors de les administracions
6.3.1.2 Creació de protocols d'actuació, i documents adreçats als professionals d'atenció primària sanitària i de serveis socials.	
6.4.1.1 Promoció de cursos dirigits al personal sanitari sobre patologies que puguin afectar de forma específica les persones immigrades.	
6.4.2 Promoció de la formació del personal sanitari en la interculturalitat i la mediació.	

EIX 8: IGUALTAT DE TRACTE	
Mesures	Sector de població
8.1.2.1 Formació del personal jurídic de totes les administracions.	Professionals i altres treballadors de les administracions

5

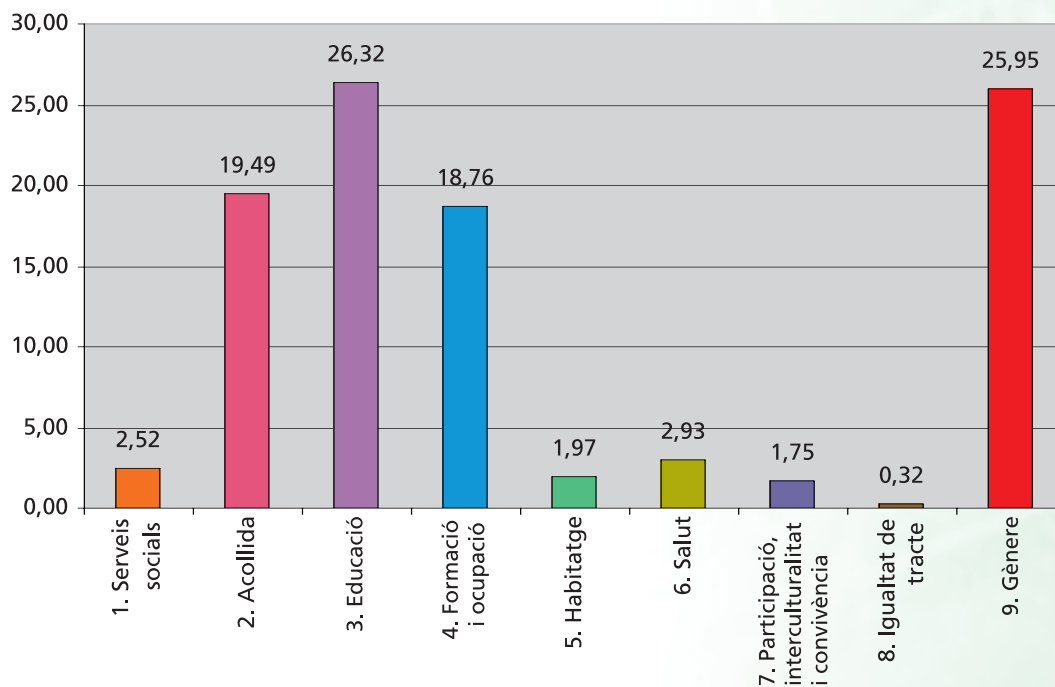
> Proposta de
pressupost anual
per eixos

Proposta de pressupost anual per eixos < 5

PRESSUPOST ANUAL		
1. Serveis socials	213.688,49	2,52 %
2. Acollida	1.655.371,02	19,49 %
3. Educació	2.234.889,42	26,32 %
4. Formació i ocupació	1.592.707,00	18,76 %
5. Habitatge	167.456,60	1,97 %
6. Salut	248.417,31	2,93 %
7. Participació, interculturalitat i convivència	148.241,89	1,75 %
8. Igualtat de tracte	27.376,98	0,32 %
9. Gènere	2.203.208,10	25,95 %
TOTAL 2005	8.491.356,81	100,00 %

6

> **Avaluació**

Les funcions que pretén complir l'avaluació d'aquest Pla són les de retroalimentar la planificació i la implementació d'aquest II Pla d'atenció a les persones immigrades de les Illes Balears. Vol ser una guia per a la presa de decisions:

- Valorar si les accions que es duen a terme i el moment en què es proposen són adients (pertinència).
- Analitzar si les mesures i la seva metodologia són coherents amb els objectius proposats (idoneïtat).
- Valorar si els resultats aconseguits ho són amb el seu preu just (eficàcia).
- Estudiar si s'han aconseguit els resultats proposats (eficiència).

Per a aquest Pla es proposa una tipologia d'avaluació basada en el compliment de les mesures proposades, el seu grau de consecució, i en l'impacte a partir de la valoració de la percepció que mostren els professionals de camp.

Aquesta avaluació es durà a terme amb tècniques d'avaluació quantitatives: recollida sistemàtica de la informació dels projectes i programes que s'implementin; i amb tècniques qualitatives: taules de treball, discussions grupals, enquestes a professionals de camp mitjançant tècniques de mostreig i entrevistes a responsables i tècnics de programes.

El procés d'avaluació es durà a terme en diferents nivells com marca el mateix Pla:

- Una avaluació institucional duta a terme per la Comissió de Seguiment del Pla, amb la participació de totes les administracions i dels organismes implicats, amb la finalitat de reajustar els objectius i les accions a les necessitats emergents.
- Una avaluació participativa, en què la iniciativa social tindrà un pes molt important i que dóna la seva opinió sobre l'adequació de les mesures implementades (Fòrum de les Illes Balears i fòrums de les corporacions locals).
- Una avaluació tècnica amb l'articulació i seguiment de les mesures que s'implementin a la nostra comunitat autònoma, creant una unitat tècnica dins l'Observatori de Serveis Socials per tal d'analitzar totes les mesures i objectius i la seva adequació a les necessitats de la població immigrada.

Dins aquest Pla es duran a terme tres avaluacions:

- Avaluació prèvia o inicial, ja elaborada, que ha servit per poder realitzar el disseny de Pla. Anàlisi de població, d'indicadors socials, anàlisi de les dades de l'enquesta

de la població activa, de les dades de sol·licitud de targetes sanitàries, de les dades d'inclusió dels alumnes immigrants al sistema educatiu; així com les dades dels recursos a tots els àmbits, que incideixen en la població estrangera.

- Avaluació intermèdia, que es durà a terme el segon semestre de l'any 2006, i analitzarà les dades d'acompliment dels indicadors de les mesures programades; analitzant de la mateixa manera les estratègies de gestió de les mesures utilitzades així com la seva eficàcia i la seva eficiència.
- La avaluació *ex-post* que es realitzarà el primer semestre de l'any 2008; s'hi analitzarà cada una de les mesures implementades, per eixos, enumerant els objectius operatius assolits i el grau d'assoliment de cada un d'ells, el nombre de mesures implementades i no implementades (completes i incompletes), així com el seus percentatges.

II Pla Integral d'Atenció a les persones immigrades de les Illes Balears

